

АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	5
1.1. Төслийн тухай товч танилцуулга	5
1.2. Төслийн зорилго.....	5
1.3. Уурхайн байршил	5
1.4. Төслийн хүчин чадал	7
1.5. Ордыг ашиглах технологийн сонголт	7
1.5.1. Ил уурхайн олборлолт	7
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	8
2.1. Цаг агаарын урьдчилсан мэдээг үндэслэн тоосжилтыг бууруулах төлөвлөгөөт усалгааны хуваарь гаргах	8
2.2. Тоосжилтыг дарах уурхайн замын усалгаа хийх	8
2.3. Агаарын бохирдлын тухай хуулийн дагуу техник хэрэгслийн татварыг төлөх	9
2.4. Хог хаягдлыг тээвэрлэж зайлуулах	9
2.5. ШТМ-ын хадгалалтад хяналт тавих	10
2.6. Уурхайн орчны олон салаа зам гаргахаас сэргийлж нэгдсэн цэг замаар зорчиход жолооч нарт шаардлага тавих	10
2.7. Уурхайн авто зогсоол болон кемп орчмын тосоор бохирдсон хөрсийг цэвэрлэх	11
2.8. Уурхайгаас гарах шүүрлийн усыг уурхайн урд байрлах нуурлуу татан зайлуулж байгаа хэмжээг хянах зорилгоор тоолуур суурилуулах	11
2.9. Харьяа байгууллагатай ус ашиглах гэрээ байуулах, төлбөр төлөх	12
2.10. Уурхайн тээврийн зам дагуу ургамлын аймгийг тодорхойлох цэгт ургамлын мониторинг хийх	12
3. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	14
3.1. Ахуйн хог хаягдлыг орон нутгаас заасан цэгт тээвэрлэн зайлуулах	14
3.2. Хог хаягдлын гэрээ байгуулах, төлбөр хураамжийг цаг тухайд нь төлөх	14
3.3. Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдлыг ангилан ялгах	15
3.4. Хог түр хадгалах цэг байгуулах	15
3.5. Ашигласан тос маслыг мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ хийж зайлуулах	16
4. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	17
4.1. Анхны тусламжийн иж бүрдэл хүрэлцээтэй хэмжээгээр бэлтгэх	17
4.2. ХАБЭА-н сургалтуудыг тогтмол зохион байгуулах	17

4.3. Уурхайн тэмдэг тэмдэглэгээг хэрэгцээт хэмжээгээр байрлуулах	19
4.4. Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх.....	19
4.5. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх хэрэгсэл (галын дохиолол, хүрз, элс, хөөс, аюулгүй байдлын самбар) болон гал гарсан тохиолдолд унтраах, хамгаалалтын багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулаж, дууссан тохиолдолд цэнэглүүлэх.....	20
4.6. Галын дүгнэлтийг мэргэжлийн байгуулгаар гаргуулах	22
5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	23
6. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	27
6.1. Агаар дахь тоосжилтын хяналт: Нийт тоос PM2.5, PM10 Тоосны уналт Бохирдлын цэгэн эх үүсвэр: /Жилд 2 удаа/.....	27
6.2. Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, pH, TDS (нийт ууссан давс), нийт хатуулаг (CaCO ₃),ууссан хүчилтөрөгч, БХХ, ХХХ, Са, Mg, Na, К, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , амт, үнэр, өнгө. /Жилд 2 удаа/.....	29
6.2.1. Ундны ус	29
6.2.2. Шүүрлийн ус	31
6.3. Ахуйн бохир ус	34
6.4. Хөрсний шинжилгээ /Жилд 2 удаа/.....	35
6.5. Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлтүүд.....	38
7. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	40
7.1. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31.1.6 заалтын дагуу Экологийн паспорт хөтлөх MNS 4219-1994.....	40
7.2. Уурхайн нийт ажилчдыг гэнтийн ослын даатгалд хамруулах.....	40
8. УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ХЭРХЭН НӨЛӨӨЛЖ БАЙГАА НӨЛӨӨЛӨЛ БОЛОН СӨРӨГ НӨЛӨӨГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭГ ХЭРХЭН АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН, ХЯНАЛТ МОНИТОРИНГИЙН ЯВЦЫГ ТАНИЛЦУУЛАХ.....	41
8.1. БОУАӨЯ-д цахим хэлбэрээр илгээх	41
8.1. Орон нутгийн байгаль орчны байцаагч	41
8.2. Аймгийн БОГ-т шинжээчдийн дүнгээр баталгаажна.	41
9. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ЗАРДАЛ.....	42
10. Хавсралт.....	43
Зургийн жагсаалт	
Зураг 1. Төслийн талбайн байрзүйн зураг	6

Зураг 2. Төслийн талбайн байршил.....	6
Зураг 3. Усалгаа хийсэн байдал.....	9
Зураг 4. Агаарын бохирдлын төлбөр	9
Зураг 5. ШТМ-ын хадгалах цэг	10
Зураг 6. Бохирдсон хөрсийг цэвэрлэсэн байдал	11
Зураг 7. Тоолуур суурьлуулалт.....	12
Зураг 8. Уурхайн тээврийн зам дагуух ургамлын мониторинг	12
Зураг 9. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж.....	14
Зураг 10. Хог хаягдлыг ангиланг ялгах сав	15
Зураг 11. Хог түр хадгалах цэг байгуулсан байдал	15
Зураг 12. Ашигласан тос маслын ачилт.....	16
Зураг 13. Эмийн жагсаалт	17
Зураг 14. Эмийн сан.....	17
Зураг 15. Анхан шатны зааварчилгаа.....	18
Зураг 16. Урьдчилсан зааварчилгаа	18
Зураг 17. Давтан зааварчилгаа.....	19
Зураг 18. Тэмдэг тэмдэглэгээ.....	19
Зураг 19. Галын дохиолол.....	20
Зураг 20. Гал унтраах хэрэгсэл.....	21
Зураг 21. Галын аюулаас хамгаалах анхан шатны багаж хэрэгсэл.....	21
Зураг 22. Агаар дахь тоосжилтын хяналт.....	27
Зураг 23. Усны шинжилгээ	33

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн солбилцол.....	5
Хүснэгт 2. Ашиглалтын систем.....	7
Хүснэгт 3. Усалгааны хуваарь	8
Хүснэгт 4. Агаарын 6 сарын шинжилгээний үр дүн	27
Хүснэгт 5. Агаарын 9 сарын шинжилгээний үр дүн	28
Хүснэгт 6. Ундны усны шинжилгээний үр дүн	29
Хүснэгт 7. Шүүрлийн усны шинжилгээ	31
Хүснэгт 8. Ахуйн бохир усны ерөнхий үзүүлэлт	34
Хүснэгт 9. Ахуйн бохир усны бохирдлын үзүүлэлт.....	34
Хүснэгт 10. Шүүрлийн ус-1 шинжилгээний үр дүн.....	32
Хүснэгт 11. Шүүрлийн ус-2 шинжилгээний үр дүн.....	33
Хүснэгт 12. Хөрсний шинжилгээ	35
Хүснэгт 13. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ	38

Графикийн жагсаалт

График 1. Агаарын шинжилгээний 6 сарын үр дүн.....	27
График 2. Агаарын шинжилгээний 9 сарын үр дүн.....	28
График 3. Ундны усны шинжилгээний үр дүн	30
График 4. Шүүрлийн усны шинжилгээний үр дүн.....	32
График 5. ахуйн бохир усны ерөнхий үзүүлэлтүүдийн шинжилгээний үр дүн ..	34
График 6. Ахуйн бохир усны шинжилгээний үр дүн.....	35
График 7. Шүүрлийн ус-1 шинжилгээний үр дүн	32
График 8. Шүүрлийн ус-2 шинжилгээний үр дүн	33
График 9. Хөрсний шинжилгээний үр дүн.....	36
График 10. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний үр дүн.....	38

Ургамлын бичиглэл

Ургамлын бичиглэл 1	13
---------------------------	----

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн тухай товч танилцуулга

Төслийн нэр: Баруун цагаан дэлийн “Жонш Толгойн хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах” төсөл

Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага: “Экилешия” ХХК
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-014111
ААН улсын бүртгэлийн дугаар: 9011254020
Регистрийн дугаар: 5411726
Хаяг: Улаанбаатар хот, ХУД, 15-р хороо, Их Наяд Зүүн Өндөр 1304 тоот
Холбоо барих утас: 88003860

1.2. Төслийн зорилго

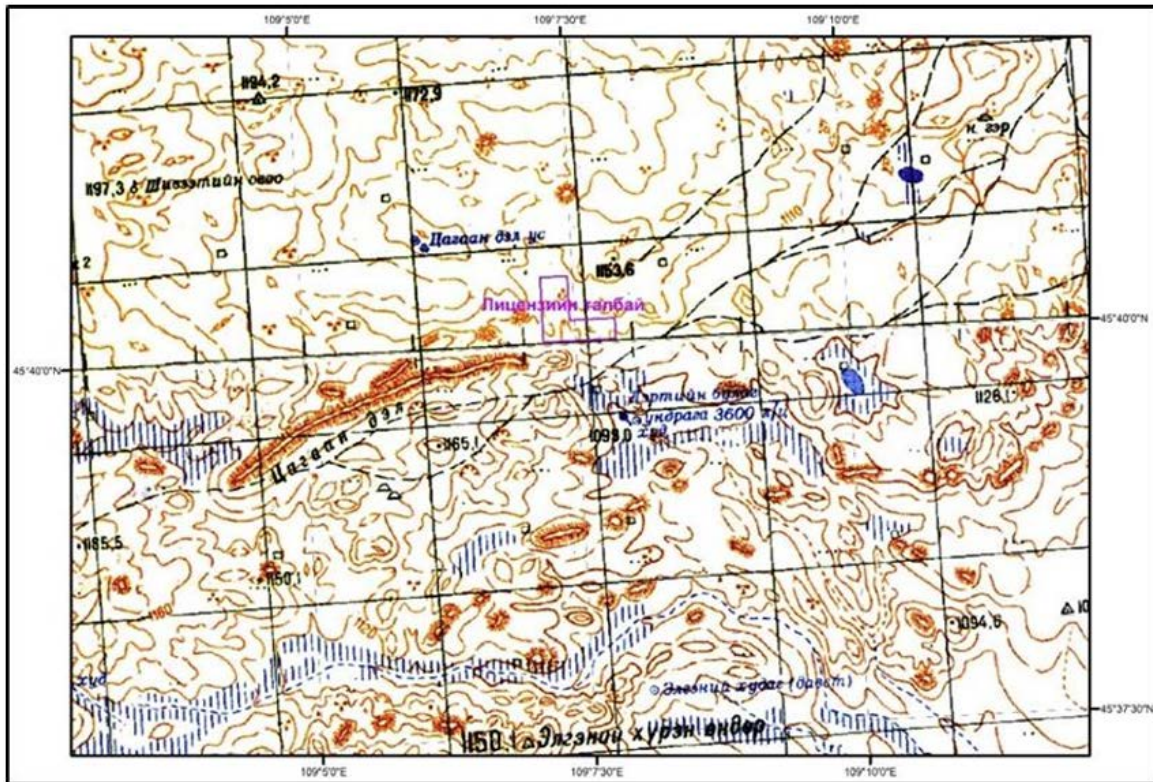
Уурхайн үндсэн зорилго нь байгалийн баялгийг ашиглахад чиглэсэн бөгөөд нөлөөлөл нь мөн шууд, буцалтгүй шинжтэй болно. Иймд Монгол улсын Газрын хэвлийн хууль, Ашигт малтмалын хууль, Байгаль хамгаалах хуульд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, байгалийн баялгийг алдагдал хаягдалгүй бүрэн ашиглах, байгаль орчныг нөхөн сэргээх ажлыг жил бүр уурхай, санхүүгийн төлөвлөгөөндөө тусгаж хэрэгжүүлж ажилах болно.

1.3. Уурхайн байршил

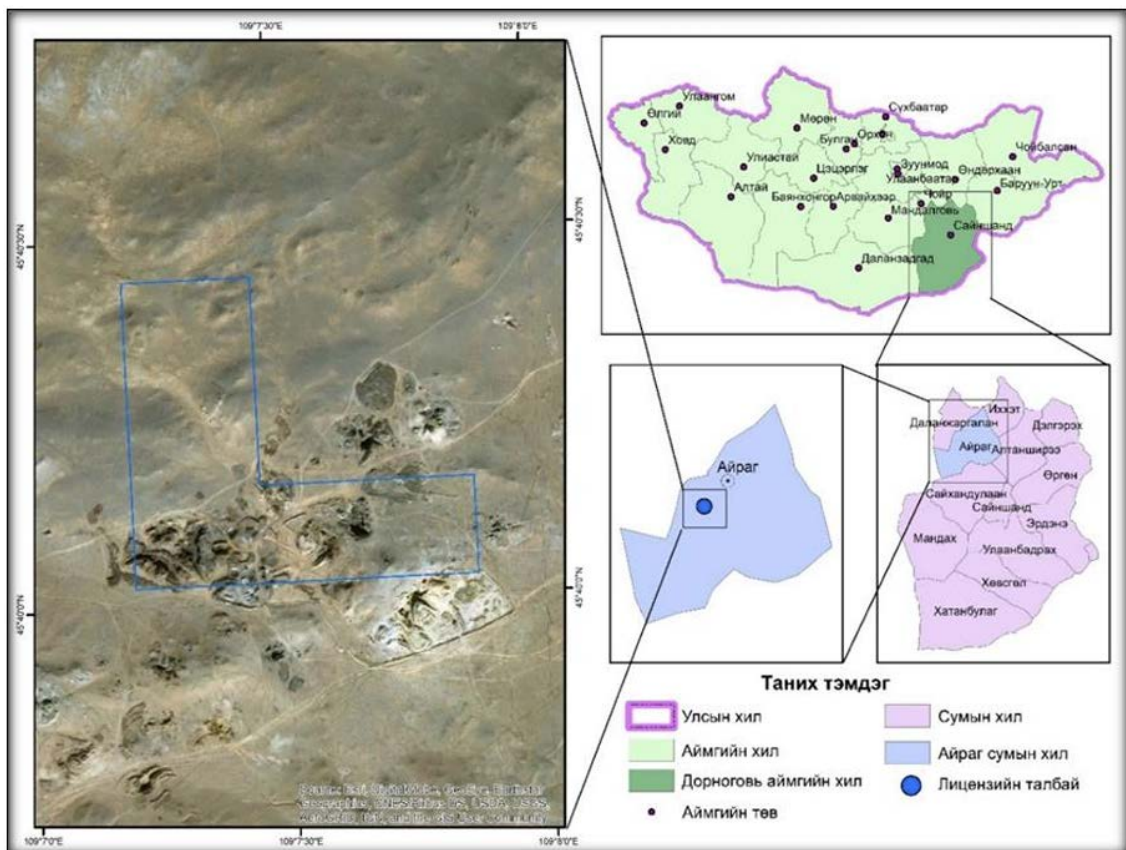
Баруун Цагаан дэлийн “Жонш Толгойн” хайлуур жоншны орд нь Дорноговь аймгийн Айраг сумын нутаг дэвсгэрт оршино. Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 320 орчим км, Дорноговь аймгийн Айраг сумаас баруун урагш 23 орчим км зайтай байрлана. Ашиглалтын MV-014111 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий Жоншт толгойн хайлуур жоншны ордын 1, 2, 3-р хүдрийн биетийн талбай хэмжээ 38.0 га бөгөөд дараах газар зүйн солбилцлоор хязгаарлагдана.

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн солбилцол

№	Уртраг			Өргөрөг		
	град	мин	сек	град	мин	сек
1	109	7	26.72	45	40	26.61
2	109	7	26.72	45	40	9.61
3	109	7	51.72	45	40	9.61
4	109	7	51.72	45	40	1.62
5	109	7	11.72	45	40	1.62
6	109	7	11.72	45	40	26.61

Зураг 1. Төслийн талбайн байрзүйн зураг

Зураг 2. Төслийн талбайн байршил

1.4. Төслийн хүчин чадал

Уурхайн хүчин чадал нь 2025 онд 22 мян.т жоншны хүдэр олборлохоор байна. Уурхай нь өвлийн улиралд улирлын зогсолт хийж 5-11 сард (жилд 154 хоног) ажиллана.

1.5. Ордыг ашиглах технологийн сонголт

Төслийн техник эдийн засгийн үндэслэл /ТЭЗҮ/-д тусгаснаар ордын хайлуур жоншны судал нь 700 уналтай, зузаан нь дунджаар 3.92 м байна. Газрын гадаргатай ойрхон судалтай өмнө нь ил аргаар ашиглаж байсан учир авто тээвэртэй ил аргаар ашиглахад тохиромжтой байна.

1.5.1. Ил уурхайн олборлолт

Ордын хайлуур жоншны судал нь 70° уналтай, зузаан нь дунджаар 3.92 м байна. Газрын гадаргатай ойрхон судалтай өмнө нь ил аргаар ашиглаж байсан учир авто тээвэртэй ил аргаар ашиглах тохиромжтой гэж үзлээ.

Хүснэгт 2. Ашиглалтын систем

Технологи	Үндсэн ажил	Технологийн процессууд
Авто тээвэртэй ашиглалтын технологи	Хөрс хуулалт	Тэсэлгээ хийх
		Ухаж ачих
		Тээвэрлэх
		Гадаад овоолго
	Хүдэр олборлолт	Тэсэлгээ хийх
		Ухаж ачих
Тээвэрлэх		

Жоншт толгойн ордын нөөцийг аль болох бүрэн ашиглах зорилгоор захиалагч талд бэлэн байгаа тоног төхөөрөмж, уурхайн орлын өргөн болон ажлын хамгийн бага талбайгаас хамааран загварчилахад 62841 тонн хүдэр олборлон, 1947.15 тонн хүдэр хүрээ хязгаараар хязгаарлагдаж байхаар төсөлд тусган байна. Жоншт толгойн 1, 2, 3-р хүдрийн биетүүдийн хайлуур жоншны ил уурхайн хил хязгаарыг нийт В зэрэглэлийн нөөцийг ашиглах хүрээнд дараах байдлаар явуулахаар тогтоов. Уурхайн дундаж гүн 29м, урт 127м, өргөн 25м бөгөөд уурхайн талбайн хэмжээ 1.35 га байхаар төлөвлөж байна.

Ил уурхайн хил хүрээг сонгохдоо ордын нөөцийг иж бүрэн ашиглах боломж, уурхайн хүчин чадал, аюулгүй ажиллагааны шаардлага, байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн хэтийн төлөв байдал, эдийн засгийн хувьд хамгийн бага зардлаар ашиглах нөхцөл зэргүүдийг харгалзан үзлээ. Мөн II-р бүлгийн орд тул В нөөцөнд тулгуурлан нөөцийн тооцоог хийсэн байна.

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2.1. Цаг агаарын урьдчилсан мэдээг үндэслэн тоосжилтыг бууруулах төлөвлөгөөт усалгааны хуваарь гаргах

Уурхайн замын усалгааны хуваарийг цаг агаарын мэдээний үндэс дээр боловсруулсан. Тоосжилт дарахад: 65 өдөр усалгаа хийж. Уурхайн зам талбайг услахад 975 м³ шүүрлийн ус ашигласан бөгөөд 180 375төг болно.

2025 оны уурхайн замын тоосжилт дарах усалгааны хуваарь																																Нийт өдөр	Тоосжилт /м3/			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
1-р сар																																			0	-
2-р сар																																			0	-
3-р сар																																			0	-
4-р сар																																			0	-
5-р сар																																			0	-
6-р сар	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	13	195.00
7-р сар	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	11	165.00
8-р сар	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	16	240.00
9-р сар	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	12	180.00
10-р сар	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	13	195.00
Нийт ажиллах хоног, тоосжилт дарах усалгааны хэмжээ /м3/																												65	975.00							
Тоосжилт дарахад: 1м2 талбайд 0.002 м3 ус байхаар тооцно. Тоосжилт дарах талбай 7500 м2 талбай ба нийт 975 м3 ус ашигласан.																																				

Хүснэгт 3. Усалгааны хуваарь

Бороотой өдөр
 Усалгаа хийсэн өдөр

2.2. Тоосжилтыг дарах уурхайн замын усалгаа хийх

Уурхайн замын усалгааг төлөвлөхдөө тухайн өдрийн температур, салхи, хур тунадасны мэдээлэлд үндэслэн усалгааны хуваарийг боловсруулсан. Уурхайн замын усалгааг хуваарийн дагуу 2025 онд 65 удаа усалгаа хийсэн. Нийт 975 м³ ус ашигласан байна.

Цаг агаарын нөхцөл өөрчлөгдөхөд хуваарийг шинэчлэн тохируулж, тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг тасралтгүй авч ажилласан.

Зураг 3. Усалгаа хийсэн байдал

Уурхайн замд тогтмол усалгаа хийснээр тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт ойролцоогоор **60–80%**-иар бууруулж, агаарын чанар сайжирна.

Үүний үр дүнд ажилчдын эрүүл мэнд хамгаалагдаж, замын харагдах орчин сайжран хөдөлмөрийн аюулгүй байдал хангагдана.

2.3. Агаарын бохирдлын тухай хуулийн дагуу техник хэрэгслийн татварыг төлөх

Агаарын бохирдлын тухай хуулийн дагуу 2025 онд техник хэрэгслийн автын агаарын бохирдлын төлбөр болох 66500 төгрөг төлсөн.

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1230106799143

ТТД / Регистр:	20101081717 / 541П726
Татвар төлөгчийн нэр:	Экилешия
Татварын төрөл:	01030717 - Автын агаарын бохирдлын төлбөр
Харьяалах татварын алба:	Баянгол / Дүүргийн төвлөрсөн
Төлсөн дүн:	9,500.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-01-31 17:20:26.0
Гүйлгээний утга:	[1230106799143; 20101081717; 541П726; 5; Экилешия; 99926190; 5175210194; ХАТАГТАЙ ТӨМӨРБААТАР НАРМАНДАХ];5000 99999;99926190
Татварын данс:	ТЕГ.Автын АБТ - 100900000414
Төлөлтийн хэлбэр:	ХААН банк

Зураг 4. Агаарын бохирдлын төлбөр

2.4. Хог хаягдлыг тээвэрлэж зайлуулах

Хог хаягдлыг Дорноговь аймгийн Айраг сумын ЗДТГ-тай гэрээ байгуулж тус сумын нэгдсэн хогийн цэгт тээвэрлэн зайлуулдаг.

2.5. ШТМ-ын хадгалалтад хяналт тавих

ШТМ болон ашигласан тос маслыг хөрсөнд нэвчилт өгөхгүй хатуу хучилттай болгон, салхинд хийсхээргүй хашаалан тусгай цэг байгуулан хадгалж байна.

Зураг 5. ШТМ-ын хадгалах цэг

Ашигласан тос, маслыг хадгалах цэгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах нь асгаралт, хөрсний бохирдол үүсэх эрсдлийг бууруулж, орчны аюулгүй байдлыг дээшлүүлнэ. Үүний үр дүнд ажилчдын эрүүл мэнд хамгаалагдаж, тос, маслын хаягдал зөв, аюулгүйгээр удирдлагад орж, уурхайн үйл ажиллагаа тогтвортой явагдана.

2.6. Уурхайн орчны олон салаа зам гаргахаас сэргийлж нэгдсэн цэг замаар зорчиход жолооч нарт шаардлага тавих

Олон шинэ салаа зам үүсэхээс сэргийлж нэгдсэн нэг замаар зорчих тээврийн маршрутыг Уурхайн менежер тээвэр хийж буй жолооч нарт танилцуулан шаардлага тавьж ажилладаг.

Ингэснээр тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг тогтоосон маршрутаар явуулж, хурдны хязгаарыг мөрдүүлэн тогтмол хяналт тавьснаар зам талбайн эвдрэл, талхагдал багасч, тоосжилт мэдэгдэхүйц буурна.

Тээврийн хэрэгслийн хурдыг 5–10 км/ц-аар хязгаарласнаар замын хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт дунджаар 40–80 хувиар буурч, усалгаатай хослуулснаар илүү өндөр үр дүнд хүрдэг.

Үүний үр дүнд жолооч болон ажилчдын харагдах орчин сайжирч, осол аваар гарах эрсдэл буурч, ойр орчмын ургамал, хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөө багасч, уурхайн үйл ажиллагаа аюулгүй, тогтвортой явагдах нөхцөл бүрдэнэ.

2.7. Уурхайн авто зогсоол болон кемп орчмын тосоор бохирдсон хөрсийг цэвэрлэх

Хөрс рүү тос масло асгарах тохиолдолд бохирдсон хөрсийг хуулан авч хайрга дэвсэж ажилладаг. Мөн хамгийн их хөрс бохирддог цэг болох засварын талбайг хатуу хучилттай болгож хөрс рүү ашигласан тос масло нэвчихээс сэргийлсэн.

Кемп

Засварын цэг

Зураг 6. Бохирдсон хөрсийг цэвэрлэсэн байдал

Уурхайн авто зогсоол болон кемп орчмын тосоор бохирдсон хөрсийг цэвэрлэх ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж, бохирдсон хөрсийг бүрэн зайлуулан, холбогдох журмын дагуу зохих байгууллагад шилжүүлсэн. Энэхүү арга хэмжээний үр дүнд хөрсний бохирдол арилж, орчны эрүүл ахуйн нөхцөл сайжирч, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл буурсан.

2.8. Уурхайгаас гарах шүүрлийн усыг уурхайн урд байрлах нуурлуу татан зайлуулж байгаа хэмжээг хянах зорилгоор тоолуур суурилуулах

2025 оны 09 сарын 07-ны өдөр Шүүрэл-1т LXLG марк 100мм голчтой баталгаажсан гэрчилгээтэй шүүлтүүртэй тоолуурыг суурьлуулан лацдаж акт үйлдсэн. Тоолуур суурилуулснаар шүүрлийн усны зарцуулалт, урсацын хэмжээг тогтмол бүртгэх боломж бүрдэж, ус ашиглалт болон байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг хянах, удирдах нөхцөл сайжирсан.

“Экилешия” ХХК
ШИНЭ ТООЛУУР ХОЛБОЛТ УГСАРСАН УКТ

Шүүрэл-1-д ашиглаж байгаа LXLG-100 марк 2410008217 дугаар 100 голчтой 00004 заалттай хүйтэн усны тоолуурын холболт угсралтын ажлыг хийв.

Тоолуурын холболт, угсралтыг хийсэн:
Угсарсан засварчин /Г.Батмайхант/

Хяналт тавьсан:
Байгаль орчны мэргэжилтэн /Г.Батмайхант/

Хүлээн авсан:
Уурхайн менежер /Б.Пүрэвхүү /

2025 оны 09 сарын 7-ны өдөр

Зураг 7. Тоолуур суурьлуулалт

2.9. Харьяа байгуулагатай ус ашиглах гэрээ байуулах, төлбөр төлөх

Усны газрын зөвлөмжөөр боломжит нөөцийн дүгнэлтийг шинэчлүүлэх хүсэлтийн дагуу гидрогеологийн судалгаа хийлгэн цахим системээр усны боломжит нөөцийн дүгнэлт авах хүсэлт илгээсэн. Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт гарсны дараа 2025 оны усны дүгнэлт болон усны гэрээ хийгдэнэ.

2.10. Уурхайн тээврийн зам дагуу ургамлын аймгийг тодорхойлох цэгт ургамлын мониторинг хийх

Зураг 8. Уурхайн тээврийн зам дагуу ургамлын мониторинг

Ургамлын мониторингийн судалгааг тээврийн зам дагуу нэг цэгт ($45^{\circ}40'4.3''N$
 $109^{\circ}8'5.3''E$) өндөр 1120.9 м 2025 оны 09 сарын 06ны өдөр ургамлын мониторинг хийж
гүйцэтгэсэн. Элсэрхэг шавранцар хөрс бүхий нутагт орших бэл хормойгоор хялгана-агь-
тэсэг-харгана зэрэг ургамалжилт тархах бөгөөд $1*1m^2$ талбайн тусгагийн бүрхэц 45-
50%, хайрга чулуу 25-30%, ил хөрс 15-20% тус тус эзлэх бөгөөд 2-3 зүйл бүртгэгдсэн
 $10*10m^2$ талбайд таарах зүйлийн тоог хүснэгтээр үзүүлэв.

Бүлгэмдлийн нэр	Зонхилогч, дэд зонхилогчийн нэр	Дагалдах зүйл
Хялгана Агь Тэсэг	Тэсэг Хялгана	Агь

Ургамлын бичиглэл 1

3. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

3.1. Ахуйн хог хаягдлыг орон нутгаас заасан цэгт тээвэрлэн зайлуулах

Хог хаяглыг Дорноговь аймгийн Айраг сумын ЗДТГ-тай гэрээ байгуулж тус сумын нэгдсэн хогийн цэгт тээвэрлэн зайлуулдаг.

	
БАТЛАВ АЙРАГ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА С.ГАНБААТАР 2025 оны 03 сарын 17	БАТЛАВ ЭКИЛЕШИЯ ХХК-ийн ЗАХИРАЛ Б.ЖАРГАЛСАЙХАН 2025 оны 03 сарын 17
2025 оны 03 сарын 17	Айраг сум
Дугаар 001	Нэг. Нийтлэг үндэслэл
ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ	
Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.6 дахь хэсэг, Ариун цэврийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9.2, 20.1, 20.2 дугаар зүйл, сумын ИТХ-ийн 2019 оны 11-02 тоот тогтоолыг үндэслэв.	
Хүний эрүүл мэнд, хэрэглэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулж эргүүлэн ашиглах, тээвэрлэх буюу болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.	
Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд	
Нэг талаас Дорноговь аймгийн Айраг сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж мэргэжилтэн Г.Батмайханг нөгөө талаас “Экилешия” ХХК (регистр дугаар 5411726) уурхайн инженер Г.Очир нар харилцан тохиролцож 2025 оны ахуйн хог хаягдлын гэрээг байгуулав.	
Гурав. Төлбөр тооцон байдал:	
Айраг сумын ИТХ-ийн 2020 оны 12 сарын 16 ны өдрийн 02-09 тоот тогтоолын хавсралтын 11-ийн 3-р хуснэгтэнд зааснаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжид ноогдох сарын төлбөр талбай тус бүрт 100 000 төгрөгөөр тооцов.	
Сарын төлбөр: 100 000 төгрөг Жилийн нийт төлбөр: 1,200,000 төгрөг	
Дөрөв. Сумын ЗДТГ-ын эрх	
Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах	
Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасны төлбөрийг төвлөрүүлэх	
Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих	

3.2. Хог хаягдлын гэрээг байгуулах, төлбөр хураамжийг цаг тухайд нь төлөх

Хог хаягдлын гэрээг Дорноговь аймгийн Айраг сумын ЗДТГ-тай байгуулж 1.200.000 төлбөрийг төлсөн.

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 2250406311083

ТТД / Регистр:	78900826548 / 9026762
Татвар төлөгчийн нэр:	Дорноговь аймгийн Айраг сумын Засаг даргын тамгын газар
Татварын төрөл:	01030723 - Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж
Харьяалах татварын алба:	Дорноговь / Айраг
Төлсөн дүн:	1,200,000.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-04-25 11:09:10
Гүйлгээний утга:	2250406311083 20101081717 Дорноговь аймгийн Айраг сумын Засаг даргын тамгын газар 41612359;ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК/О
Татварын данс:	До.Ай Хог хаягдлын хураамж - 100060100947
Төлөлтийн хэлбэр:	MOST

Зураг 9. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж

3.3. Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдлыг ангилан ялгах

Уурхайгаас гарах хог хаягдлыг дараах байдлаар ангилан ялгадаг:

- Ахуйн хатуу хог хаягдал
- Хуванцар сав
- Ашигласан тос масло
- Төмрийн хаягдал

Зураг 10. Хог хаягдлыг ангиланг ялгах сав

Ил задгай хог хаягдал үүсэхээс сэргийлж, орчны бохирдол, үнэр, хортон шавьж тархах эрсдэлийг бууруулна. Үүний үр дүнд дахин ашиглах, боловсруулах боломж нэмэгдэж, ажилчдын экологийн хариуцлага дээшилж, уурхайн орчин цэвэр, эмх цэгцтэй, стандартын шаардлагад нийцсэн нөхцөл бүрдэнэ.

3.4. Хог түр хадгалах цэг байгуулах

2025 оны 04 сард хатуу хучилттай 5x2.5м харьцаатай хог хаягдлын цэг байгуулах ажлыг зохион байгуулж, хогийг ангилан цуглуулан байрлуулж, хөрс, ус, орчны бохирдол үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн.

Зураг 11. Хог түр хадгалах цэг байгуулсан байдал

3.5. Ашигласан тос маслыг мэргэжлийн байгуулгатай гэрээ хийж зайлуулах

“Клийн Ойл” ХХК-ний ашигласан тос масло дахин боловсруулах үйлдвэрт 100 л тос нийлүүлсэн.

Зураг 12. Ашигласан тос маслын ачилт

Үүний үр дүнд ажилчдын эрүүл мэнд хамгаалагдаж, уурхайн үйл ажиллагаа аюулгүй, стандартын шаардлагад нийцсэн байдлаар явагдана.

НХМаягт БМ-2 Сангийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын 5-ны өдрийн 347 тоот тушаалын хавсралт

ОРЛОГЫН БАРИМТ № _____

“Экилешия” ХХК 2025 он 02 сар 16 өдөр
(байгууллагын нэр)

(балтгаан нийлүүлэгчийн нэр) Дагалдах баримт №

№	Материалын үнэт зүйлийн нэр, зэрэг, дугаар	Код	Хэмжээ нэгж	Нэг бүрийн үнэ	Хүлээн авсан	
					Тоо	Үнэ
1	Ашигласан тос	-	л	-	100	-
Дүн						

Тэмдэг: Хүлээлтэн өгсөн эд хариуцагч: *[Signature]*
 Хүлээн авагч: *[Signature]*
 Шалтсан нягтлан бодогч: *[Signature]*

[Red Stamp]

4. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

4.1. Анхны тусламжийн иж бүрдэл хүрэлцээтэй хэмжээгээр бэлтгэх

Анхан тусламжийн иж бүрдэл хүрэлцээтэй хэмжээгээр бэлтгэх компаний ажилчдын эрүүл аюулгүй байдлыг хянах урьдчилан сэргийлэх эмчийн жороор олгох эмийн жагсаалтаас бусад анхан шатны эмийн сангийн иж бүрдэлийн бэлэн байдлыг ханган ажиллаж байна.

№	Анхан шатны тусламжийн жагсаалт	Нэг бүрийн үнэ
1	Эмийн сан	2ш
2	Даралт аппарат	1ш
3	Пүлс үзэгч	2ш
4	Парацетмол	30ш
5	Цитрамон	30ш
6	Diklo deng /400/	10ш
7	Хар эм	20ш
8	Спирт	2 том
9	Хөвөн	1ш
10	Тамидин /шарх/	2ш
11	Хуруу лент	4 хайрцаг
12	Бент	3ш
13	Но-шба	10ш
14	Балидол	5ш
15	Дибазол	5ш
16	Хоросол	1 хайрцаг

Зураг 13. Эмийн жагсаалт

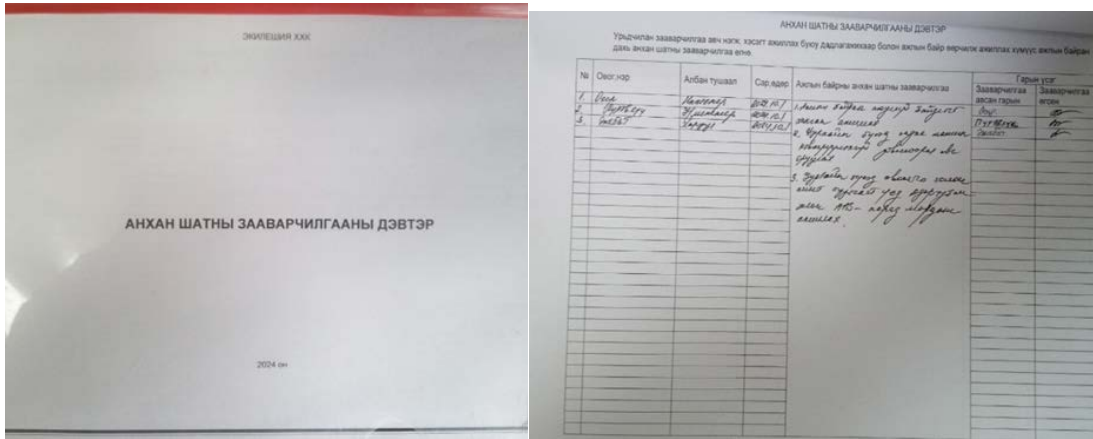
Зураг 14. Эмийн сан

4.2. ХАБЭА-н сургалтуудыг тогтмол зохион байгуулах

Компанийн шинээр ажилд орсон нийт 3 ажилчдад 2024 оны 01 дугаар сарын 05-ний өдөр анхан шатны зааварчилгаа, нийт 3 ажилчдад 2024 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдөр урьдчилсан зааварчилгаа, 2025 оны 07-р сарын 05-ний өдөр давтан зааварчилгааг тус компанийн нийт 3 ажилчдад ажлын байрны эмх цэгц, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл, Хөдөлмөр аюулгүй байдлын мөрдөгдөж

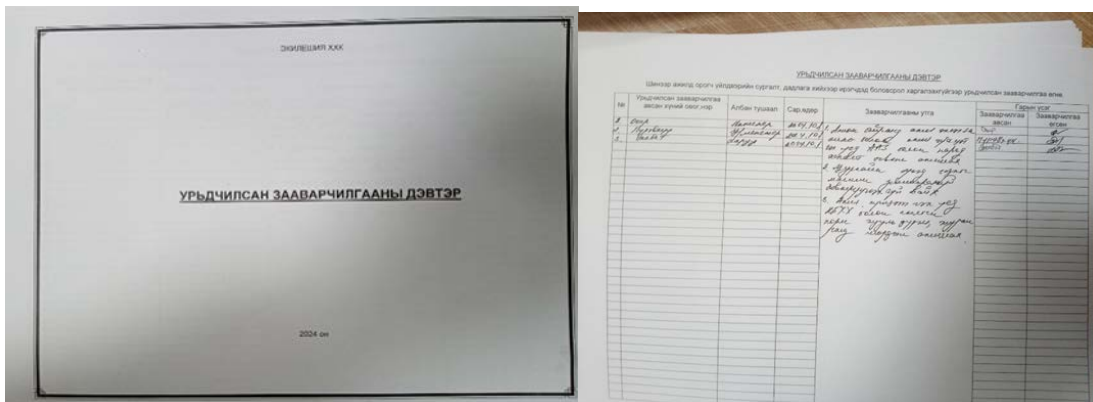
ажилах хууль тогтоомж, Байгууллагын дотоод журам, Хөдөрмөрийн гэрээ зэрэг мэдээллийг хүргэж ажилласан.

Анхан шатны зааварчилгаа 2024/01/05

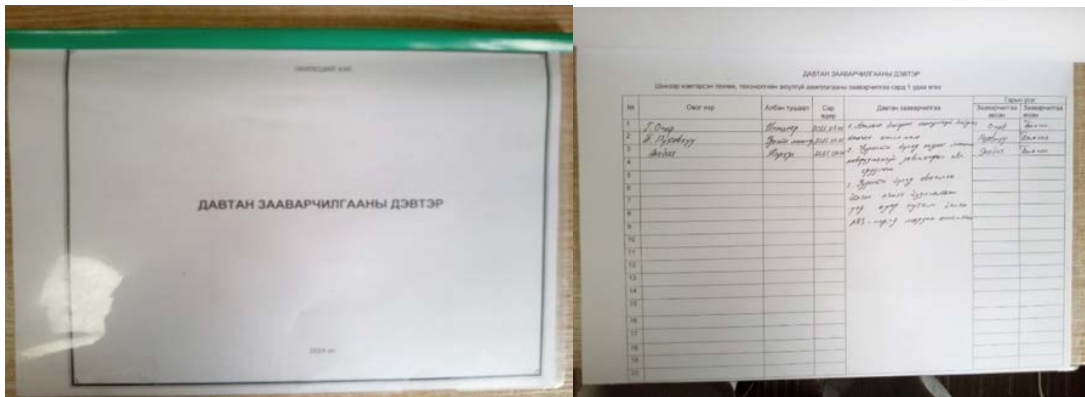
Зураг 15. Анхан шатны зааварчилгаа

Урьдчилсан зааварчилгаа 2024/10/01

Зураг 16. Урьдчилсан зааварчилгаа

Давтан зааварчилгаа 2025/07/05

Зураг 17. Давтан зааварчилгаа

4.3. Уурхайн тэмдэг тэмдэглэгээг хэрэгцээт хэмжээгээр байрлуулах

Уурхайн орчинд нийт 5 гаруй, Ажлын байранд 15 гаруй, гал тогоонд 3 гаруй гал унттраагуур байршуулав. Нийт 23 гаруй тэмдэг тэмдэглэгээг ажилчдад анхааруулах сануулах зэрэг нүдэнд ил харагдах орчинд байршуулсан.

Зураг 18. Тэмдэг тэмдэглэгээ

4.4. Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх

Баяжуулах уурхай нь 2025 оны 7 дугаар сараас үйл ажиллагаа явуулж 4 сарын хугацаанд ажилчдыг ажилд гарах үед өдөр бүр Давтан зааварчилгааны өдөр тутмын зааварчилгаа болон наряд өгч ажилчидаар гарын үсэг зуруулж ажиллаж байна.

4.5. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх хэрэгсэл (галын дохиолол, хүрз, элс, хөөс, аюулгүй байдлын самбар) болон гал гарсан тохиолдолд унтраах, хамгаалалтын багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулаж, дууссан тохиолдолд цэнэглүүлэх

Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.4 дэх заалтын дагуу ажилтан, албан хаагчийг гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх, авран хамгаалах, гал түймэр унтраах анхан шатны мэдлэг олгох зорилгоор Дорноговь аймгийн Айраг сумын Гал түймэр унтраах, аврах 23 дугаар ангитай хамтран сургалтыг зохион байгуулан ажиллаа. Ослын үеийн аврах нэгж бүрэлдэхүүний уурхайн инженер-1, уурхайн менежер-1, харуул-1 нийт 3 ажилчдыг хамруулахаар албан бичгийг хүргүүлэн 4-р улиралд багтаан уг сургалтыг орохоор төлөвлөөд байна.

Тус уурхай нь Барилга, байгууламжийн гал унтраах автомат төхөөрөмж, Дохиоллын хэрэгсэл Бнбд 21-04-05 норм, дүрмийн дагуу байрлуулах автомат төхөөрөмжийг байрлуулахаар гэсэн боловч 10 сард багтан кемпийн байршил зөөх ажил хийгдэж байгаа тул бэлтгэл ажлыг хийж гүйцэтгэсэн дараа хэрэгжилтийг хийхээр төлөвлөөд байна. /Сэндивч гал тогоонд төхөөрөмж суурьлуулахаар захиалга өгсөн болно./

Зураг 19. Галын дохиолол

Гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэл хүрэлцээтэй хэмжээгээр байрлуулах, галын хорны даралт бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянаж тэмдэглэгээг хийж ажиллаж байна.

Зураг 20. Гал унтраах хэрэгсэл

Галын аюулаас хамгаалах анхан шатны багаж хэрэгсэл : Хүрз,галын дэгээ, хөрөө, сүх, царил, хувин, жоотуу, элстэй сав, Устай сав, Эсгийн болон галд тэсвэртэй бүтээлэг, төрөл бүрийн гал унтраагуур, бусад саармагжуулагч бодис, усан сан, ус сорох, шахах хөөрөг, галын хоолой, хушуу гэм мэт хэрэгслүүдийг ажилчдын байр, автозасвар, бутлах хэсэг зэрэг 3-н газар байршуулсан. Мөн ажилчдын амрах байранд-10, граж-2, харуулын байранд-1 зэрэг нийт-13 ширхэг гал унтраагуурыг байршуулан гал түймрээс урьдчилан сэргийлж галын хорны даралт бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянан ажиллаж байна.

Зураг 21. Галын аюулаас хамгаалах анхан шатны багаж хэрэгсэл

4.6. Галын дүгнэлтийг мэргэжлийн байгуулгаар гаргуулах

Ажилчдын амрах байрны галын дүгнэлтийг Дорноговь аймгийн Онцгой байдлыг газраар гаргуулсан.

5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд манай компани шүүрлийн усаар уурхайн урд байрлах нуурыг тэжээх болон уурхайн урд байгуулагдах тэжээл ногоо тарих талбайг услах усаар хангах гэсэн 2 саналыг Айраг сумын ЗДТГ хүргүүлсэн. Гэвч тус сумын захиргаа хуучин хогийн цэг дүүрч ойр орчим тархсан тул хогийн цэгийг булшлах түрж тэгшлэх ажлын санал болгосны дагуу манай компани дараах ажлыг биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэв.

Нэгдсэн хогийн цэгийг түрж булшлах ажлыг 2025 оны 10 дугаар сарын 13-ний өдрөөс 10-р сарын 17-ний өдөр хүртэлх хугацаанд ковш-2, хово-3, экскаватор-1 нийт-6 техникийн хэрэгсэл ашиглан нийт 3,800 л түлшийн зарцуулалсан. Уг ажилд 8 ажилтанг 6 хоногийн хугацаанд ажилласан цалин хөлсийг олгож ажилласан. Мөн хогийн цэгийг нийтийн эзэмшлийн талбайгаас зайдуу хаях цэгийн тэмдэг, тэмдэглэгээг нийт 341000 мянган төгрөгөөр хийж сумын Засаг даргын тамгын газрын багийн засаг дарга Н.Оюунсүрэнд хүлээлгэн өгсөн.

Х	Ү
45°46'43.03"N	109°16'31.41"E
45°46'43.26"N	109°16'37.99"E
45°46'38.41"N	109°16'38.24"E
45°46'39.12"N	109°16'32.99"E
2 га	

Айраг сумын нэгдсэн цэгийг түрж тэгшилсэн ажлын явц

Өмнө

Дараа

№	Нэр, төрөл	Хэмжих нэгж	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ
1	Тээврийн хэрэгслийн түлш	3800 л	3000	11,400,000
2	Ажилтны цалин -8	6 хоног	100,000	4,800,000
3	Тээврийн хэрэгслийн түрээс /6 хоногт/	1. Экскаватор -1 2. Хово-3 3. Ковш-2	1. 1,000,000 2. 500,000 3. 500,000	21,000,000
Нийт санхүүгийн зарцуулалт 37,541,000				

6. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

6.1. Агаар дахь тоосжилтын хяналт: Нийт тоос PM2.5, PM10 Тоосны уналт Бохирдлын цэгэн эх үүсвэр: /Жилд 2 удаа/

Зураг 22. Агаар дахь тоосжилтын хяналт

6 сар	Дээж авах цэгийн нэр	PM2.5 мг/м3	PM10 мг/м3
1	Уурхайн суурин	0,057	0,061
2	Тээврийн зам	0,198	0,175
3	Овоолго орчим	0,123	0,137
4	Уурхайн олборлолт явуулах цэг орчим	0,197	0,189
ЗДХ	MNS4584:2025	0.500	0.500

Хүснэгт 4. Агаарын 6 сарын шинжилгээний үр дүн

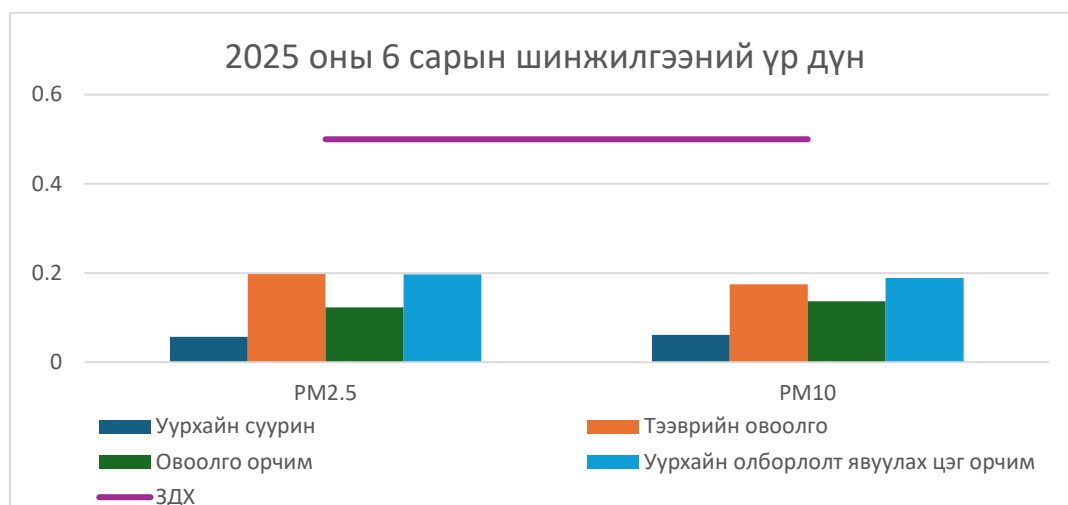

График 1. Агаарын шинжилгээний 6 сарын үр дүн

9 сар	Дээж авах цэгийн нэр	PM2.5 мг/м3	PM10 мг/м3
1	Уурхайн суурин	0.069	0,079
2	Тээврийн зам	0.253	0,259

3	Овоолго орчим	0,169	0,187
4	Уурхайн олборлолт явуулах цэг орчим	0,276	0,254
ЗДХ	MNS4584:2025	0.500	0.500

Хүснэгт 5. Агаарын 9 сарын шинжилгээний үр дүн

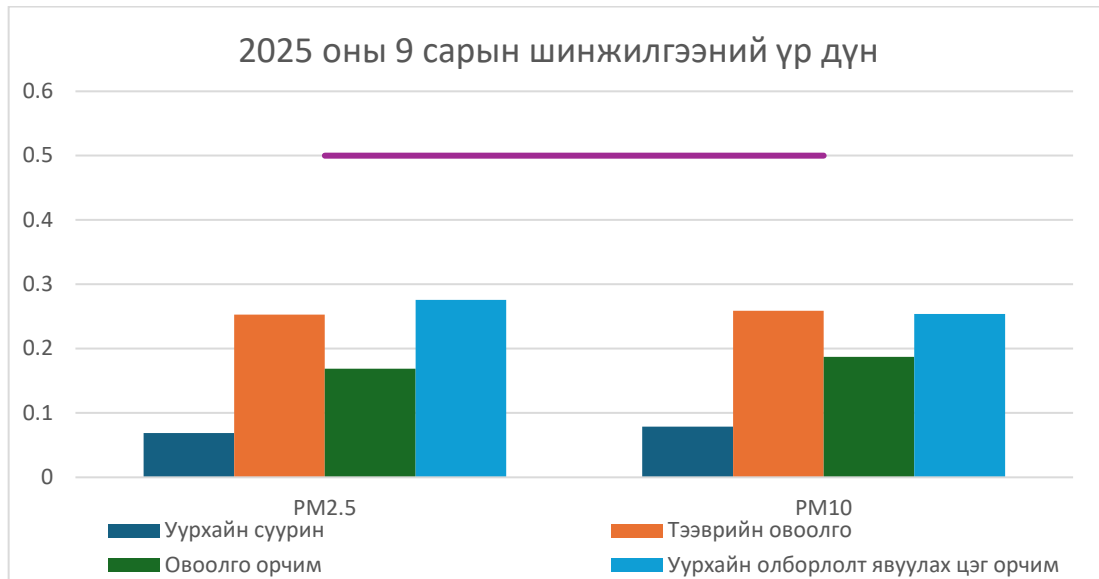

График 2. Агаарын шинжилгээний 9 сарын үр дүн

Үр дүн

- 6 сард уурхайн суурин цэгийн агаарт PM2.5 0.057, PM10 0.061 мг/м³ байсан бол 9 сард бага зэрэг өсөж, PM2.5 0.069, PM10 0.079 мг/м³ боллоо. Энэ нь стандартын дээд хэмжээнээс (0.500 мг/м³) хамаагүй бага тул аюулгүй түвшинд хэвээр байна.
- Тээврийн замын орчинд 6 сард PM2.5 0.198, PM10 0.175 байсан бол 9 сард PM2.5 0.253, PM10 0.259 болж өссөн нь машин хөдөлгөөний тоосжилт их байгааг харуулж байна.
- Овоолго орчимд 6 сард PM2.5 0.123, PM10 0.137 байсан бол 9 сард PM2.5 0.169, PM10 0.187 болж бага зэрэг нэмэгдсэн бөгөөд уурхайн үйл ажиллагааны нөлөө хадгалагдаж байна.
- Уурхайн олборлолт явуулах цэг орчимд 6 сард PM2.5 0.197, PM10 0.189 байсан бол 9 сард PM2.5 0.276, PM10 0.254 болж хамгийн их өсөлттэй, олборлолт, хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт их байгааг харууллаа.
- Нийт дүнгээрээ бүх цэгийн PM2.5, PM10 стандартын дээд хэмжээнээс бага хэвээр байгаа ч 9 сард бага зэргийн өсөлт ажиглагдаж, тээврийн зам болон

олборлолтын цэг орчимд тоосжилт харьцангуй өндөр байна. Иймээс эдгээр цэгт нэмэлт хамгаалалт, усалгааны арга хэмжээ авах нь зохистой юм.

6.2. Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, рН, TDS (нийт ууссан давс), нийт хатуулаг (CaCO₃), ууссан хүчилтөрөгч, БХХ, ХХХ, Ca, Mg, Na, K, SO₄, NO₂, NO₃, амт, үнэр, өнгө. /Жилд 2 удаа/

ДГА-ийн УЦУОШТ гэрээ хийж 6 болон 9 сард уурхайн дээр ирж хэмжилт хийсэн.
/Шинжилгээний хариуг хавсаргав/

6.2.1. Ундны ус

Ундны ус 6

Хүснэгт 6. Ундны усны шинжилгээний үр дүн

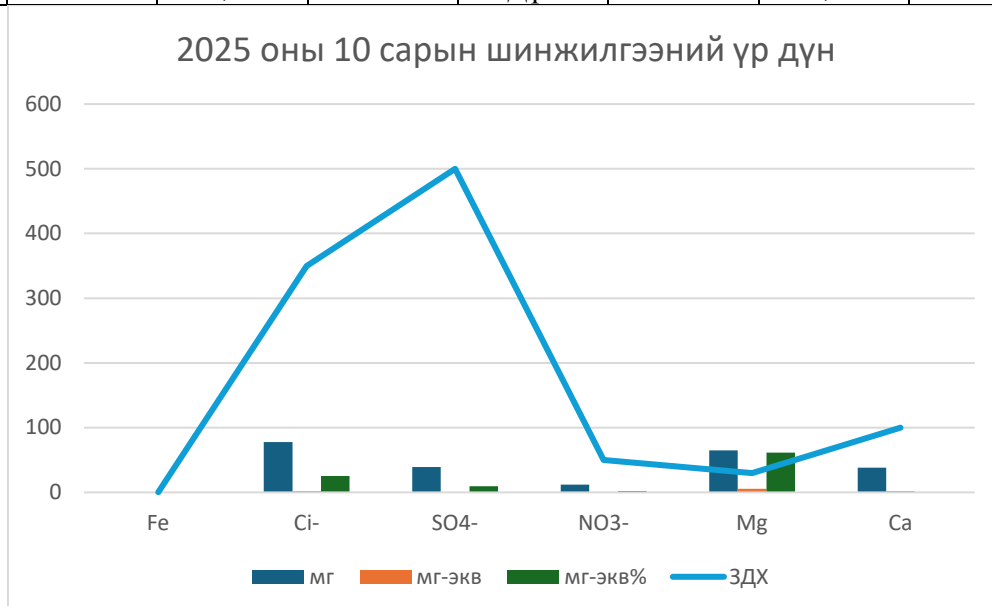
№	Сорьцын үзүүлэлтүүд	Ундны ус	MNS0900:2018
1	рН	8.09	6.5-8.5
2	ЕС	1254	-
3	Ca	65.3	100
4	Mg	39.8	30
5	NA+K	58	-
6	SO ₄	143.8	500
7	CL	76.6	350
8	HCO ₃	225.8	-
9	Эрдэжилт	609.3	-
10	Хатуулаг	6.53	7.0
11	Жинлэгдсэн бодис	Илр	-
12	Перманганатын исэлдэх чанар	2.1	-
13	NH ₄	0.02	1.5
14	NO ₂	0.003	1
15	NO ₃	8.72	50
16	P ₃ O ₄	0.032	3.5
17	F	0.65	0.7-1.5
18	Fe	0.01	0.3

График 3. Ундны усны шинжилгээний үр дүн

Ундны ус 10

Катион	1дм3-д байгаа			Анион	1дм3-д байгаа		
	МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%		МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%
Ca+	38	1,9	21,76	CO3-	0	0	0
Mg++	65	5,35	61,38	HCO3-	336	5,51	63,2
Fe	0	0	0	Si-	78	2,2	25,25
K+	3	0,08	0,88	SO4-	39	0,81	9,33
Na+	32	1,39	15,98	NO3-	12	0,19	2,,22
Дүн	138	8,71	100	Дүн	465	8,71	100

Үр дүн

- Эхний дээж (Ундны ус шинжилгээний үр дүн) нь кальци 65.3 мг/л, магни 39.8 мг/л, нийт хатуулаг дунд зэрэг, фтор бага зэрэг дутагдалтай, төмөр стандартын дээд

хэмжээнээс бага, органик бохирдолгүй ус байсан бол хоёр дахь дээж (катион-анион шинжилгээ) нь магни давамгай (61.4%), кальци дунд зэргийн, натри бага зэрэг илүү, гидрокарбонат давамгайлсан усны бүтэцтэй байв.

- Хоёр дээжийг харьцуулахад, магнигийн агууламж аль алинд өндөр, усны хатуулаг дунд зэргийн, гидрокарбонат давамгайлсан шинжтэй байна. Гэхдээ эхний дээжид кальци илүү өндөр, фтор бага зэрэг дутагдалтай байсан бол хоёр дахь дээжид натри илүү хувийг эзэлж, кальци бага зэрэг буурсан байна.
- Нийт дүнгээр, хоёр усны шинж чанар ойролцоо бөгөөд магни давамгай, гидрокарбонат давамгайлсан дунд зэргийн хатуулагтай, ундны зориулалтаар аюулгүй усны шинжийг харуулж байна.

6.2.2. Шүүрлийн ус

№	Сорьцын үзүүлэлтүүд	Шүүрлийн ус-1	MNS0900:2018
1	pH	7.11	6.5-8.5
2	EC	289000	-
3	CA	81.8	100
4	MG	111.6	30
5	NA+K	407.3	-
6	SO4	213.6	500
7	CL	95.7	350
8	HCO3	1366.8	-
9	Эрдэжилт	2276.8	-
10	Хатуулаг	13.26	7.0
11	Жинлэгдсэн бодис	Илр	-
12	Перманганатын исэлдэх чанар	0.3	-
13	NH4	0.10	1.5
14	NO2	0.000	1
15	NO3	1.10	50
16	P3O4	0.001	3.5
17	F	-	0.7-1.5
18	FE	0.04	0.3

Хүснэгт 7. Шүүрлийн усны шинжилгээ

График 4. Шүүрлийн усны шинжилгээний үр дүн

Шүүрлийн ус-1

Катион	1дм3-д байгаа			Анион	1дм3-д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Ca+	46,00	2,30	18,76	CO3-	0,00	0,00	0,00
Mg++	92,00	7,57	61,86	HCO3-	584,00	9,57	78,20
Fe	0,00	0,00	0,00	Cl-	54,00	1,52	12,45
K+	6,00	0,15	1,26	SO4-	48,00	1,00	8,17
Na+	51,00	2,22	18,13	NO3-	9,00	0,15	1,19
Дүн	195,00	12,24	100,00	Дүн	695,00	12,24	100,00

Хүснэгт 8. Шүүрлийн ус-1 шинжилгээний үр дүн

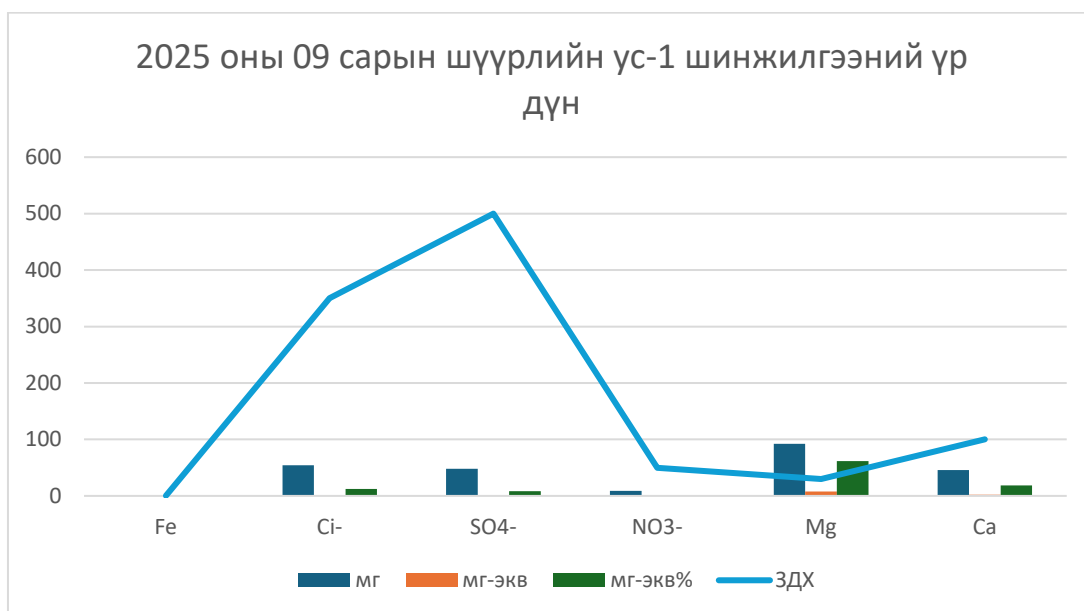

График 5. Шүүрлийн ус-1 шинжилгээний үр дүн

Шүүрлийн ус-2

Катион	1дм3-д байгаа			Анион	1дм3-д байгаа		
	МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%		МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%
Ca+	46,00	2,30	15,49	CO3-	0,00	0,00	0,00
Mg++	122,00	10,04	67,74	HCO3-	786,00	12,88	86,90
Fe	0,00	0,00	0,00	Cl-	48,00	1,35	9,13
K+	7,00	0,18	1,21	SO4-	22,00	0,46	3,09
Na+	53,00	2,31	15,56	NO3-	8,00	0,13	0,87
Дүн	228,00	14,82	100,00	Дүн	846,00	14,82	100,00

Хүснэгт 9. Шүүрлийн ус-2 шинжилгээний үр дүн

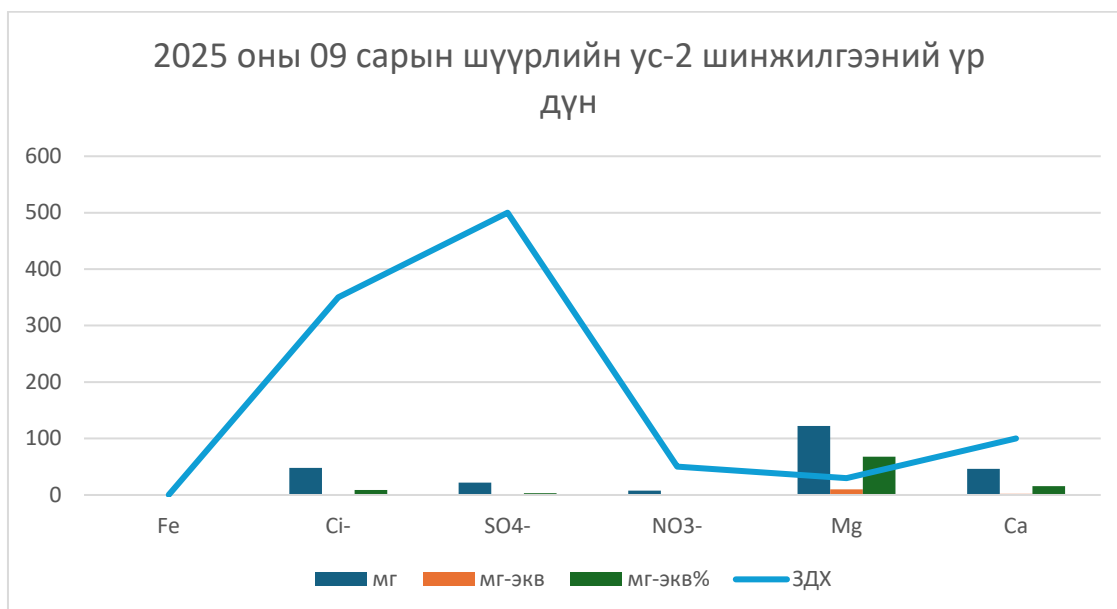

График 6. Шүүрлийн ус-2 шинжилгээний үр дүн

Зураг 23. Усны шинжилгээ

6.3. Ахуйн бохир ус

Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	IдмЗ-д байгаа			Анион	IдмЗ-д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Ca+	56.00	2.79	33.96	CO3-	0.00	0.00	0.00
Mg++	6.00	0.49	6.00	HCO3-	1079.0	17.68	72.63
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl-	210.0	5.92	24.33
K+	40.00	1.03	12.46	SO4-	27.00	0.56	2.31
Na+	90.00	3.91	47.58	NO3-	11.00	0.18	0.73

Хүснэгт 10. Ахуйн бохир усны ерөнхий үзүүлэлт

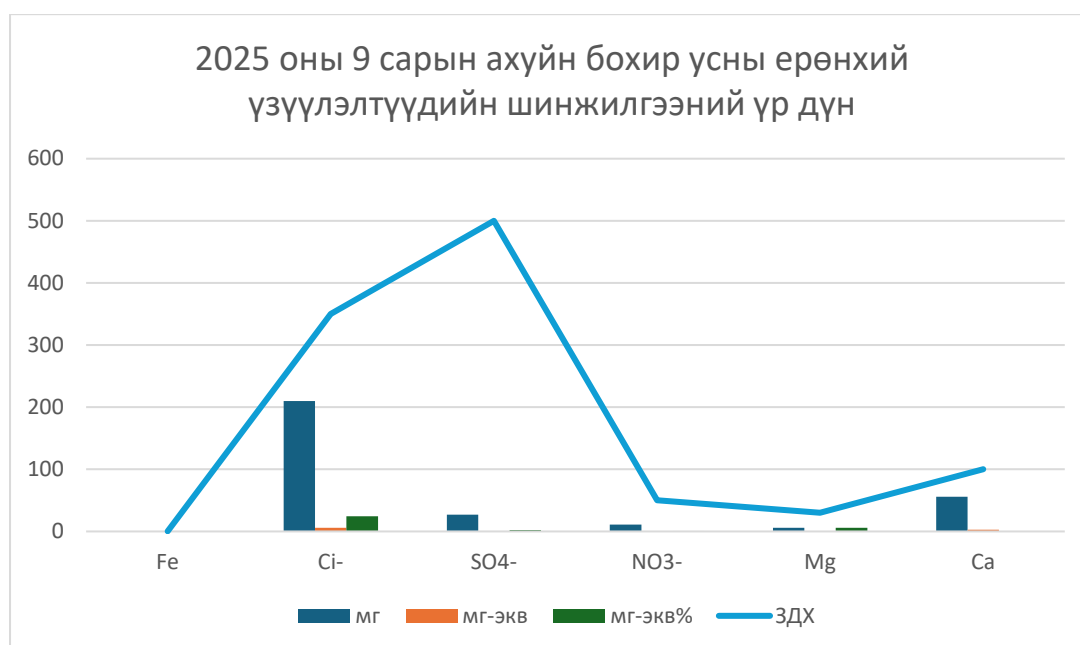

График 7. ахуйн бохир усны ерөнхий үзүүлэлтүүдийн шинжилгээний үр дүн

Бохирдлын үзүүлэлт

Үзүүлэлтүүдийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн үр дүн	ЗДХ
Усны температур	Цельс	19,7	20
Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0,33	30
Уусан хүчилтөрөгч	мг/л	0,62	-
Cu	мг/л	0,16	1
Cd	мг/л	0,00	0,03
Ni	мг/л	0,11	0,2
Pd	мг/л	0,25	0,1
Cr	мг/л	0,42	0,3
Zn	мг/л	0,11	3
Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	Илэрсэн	Илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Хүснэгт 11. Ахуйн бохир усны бохирдлын үзүүлэлт

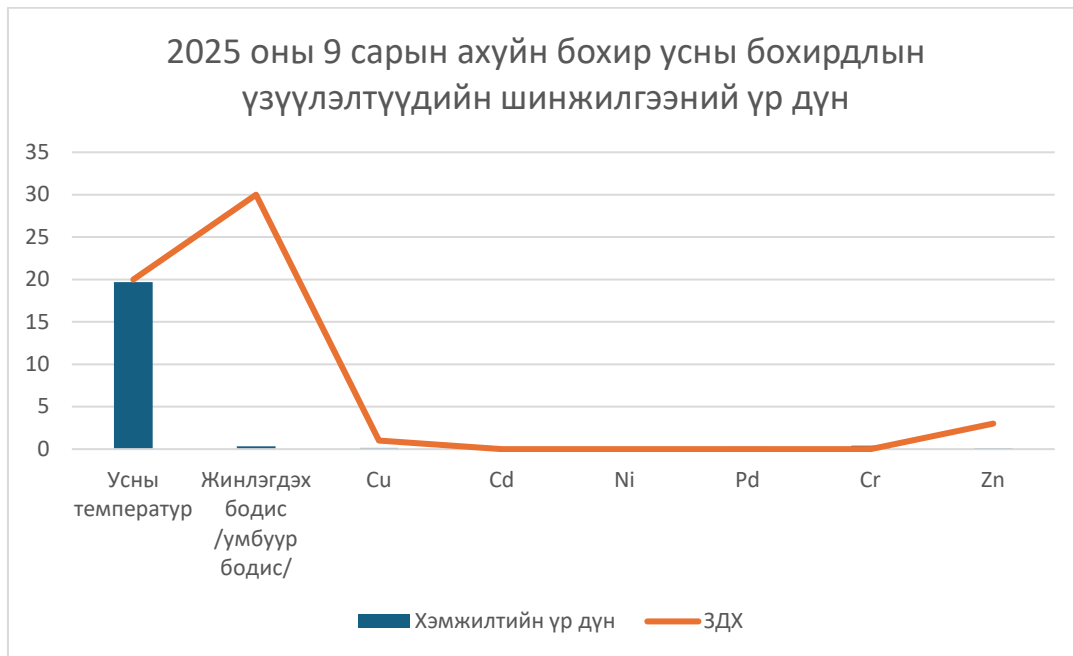

График 8. Ахуйн бохир усны шинжилгээний үр дүн

6.4. Хөрсний шинжилгээ /Жилд 2 удаа/

Хөрсний шинжилгээг “Кемп, Тээврийн зам, Уурхайн карьер” 3 цэгт шинжилгээ хийсэн.

Кемпийн хөрс шүлтлэг, бага зэрэг чийгтэй, нитрат, сульфат, фосфор дунд зэргийн агууламжтай, органик бодисоор бага баялаг байна. Харин шимт хөрс органик бодис, аммони их, чийг бага, шүлтлэг талдаа байна. Харьцуулах хөрс нь рН бага, чийг их, фосфор болон сульфат өндөртэй, органик бодис дунд зэргийн агууламжтай байна.

б сар	Кемп	Шимт хөрс	Харьцуулах хөрс
рН	8.01	8.19	6.82
Чийг%	0.44	0.15	0.50
NO3	22.70	5.30	12.01
SO4	67.1	43.9	77.6
P2O5	101.60	50.54	116.66
NH4	15.14	21.52	14.49
Ялзмаг	1.01	3.25	2.35

Хүснэгт 12. Хөрсний шинжилгээ

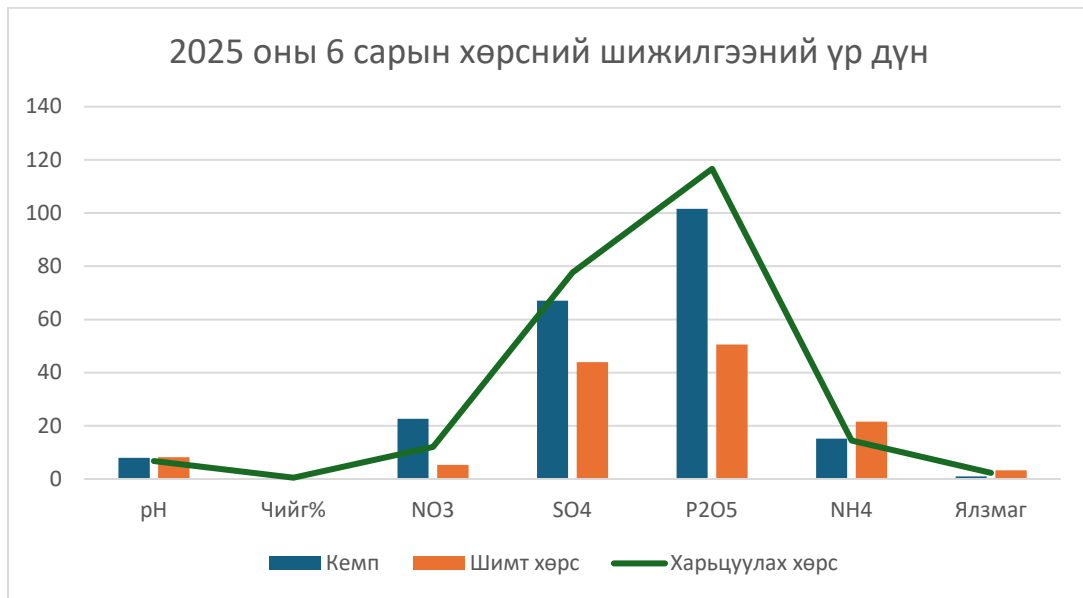
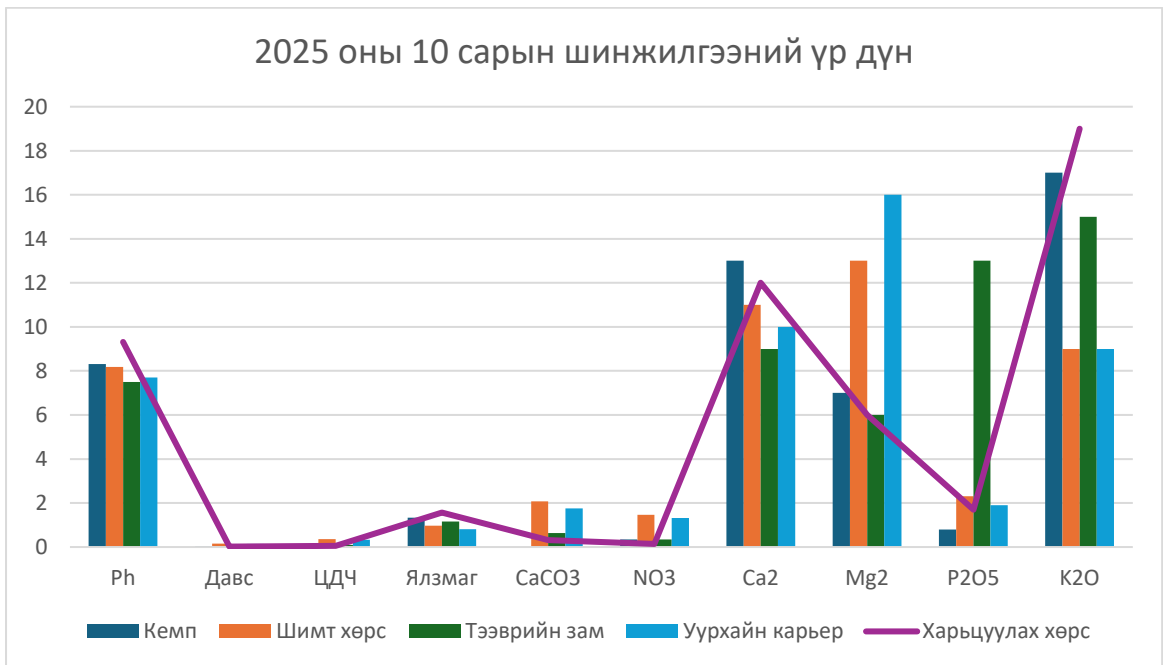

График 9. Хөрсний шинжилгээний үр дүн

10 сарын шинжилгээний дагуу кемпийн хөрс дунд зэргийн шүлтлэг, дунд зэргийн эрдэсжилт, органик бодистой, кальци болон калийн агууламж илүү байна. Шимт хөрс эрдэсжилт өндөр, магни болон фосфороор баялаг, органик бодис бага. Харин харьцуулах хөрс шүлтлэг өндөр, органик бодис болон калийн агууламж өндөр, магни бага байна.

10 сар	Кемп	Шимт хөрс	Тээврийн зам	Уурхайн карьер	Харьцуулах хөрс
Ph	8.31	8.18	7.5	7.7	9.31
Давс	0.042	0.153	0.042	0.139	0.021
ЦДЧ	0.099	0.364	0.099	0.332	0.049
Ялзмаг	1.34	0.97	1.16	0.81	1.56
CaCO3	0	2.08	0.64	1.76	0.32
NO3	0.35	1.46	0.35	1.32	0.14
Ca2	13	11	9	10	12
Mg2	7	13	6	16	6
P2O5	0.8	2.3	13	1.9	1.7
K2O	17	9	15	9	19

Үр дүн

- рН: 6 сард кемпийн хөрс 8.01, 10 сард 8.31 болж бага зэрэг шүлтлэг болсон байна. Шимт хөрс бага зэрэг шүлтлэг хэвээр (8.19 → 8.18), харьцуулах хөрс шүлтлэг өндөр (6.82 → 9.31) болж нэмэгдсэн байна.
- Чийг ба давс: 6 сард кемпийн хөрс чийг 0.44%, 10 сард ЦДЧ 0.099% болсон нь бага зэрэг ялгаатай үзүүлэлт, шимт хөрс 6 сард чийг бага (0.15%), 10 сард эрдэжилт өндөр (0.364%), харьцуулах хөрс чийг бага (0.50%), 10 сард ЦДЧ 0.049% байна. Давсны хувьд 10 сард шимт хөрс хамгийн их (0.153%), харьцуулах хөрс бага (0.021%), кемп дунд зэргийн (0.042%) байна.
- Нитрат (NO₃): 6 сард кемп 22.7 мг/кг, 10 сард 0.35% болж буурсан байна. Шимт хөрс 6 сард 5.3 мг/кг, 10 сард 1.46% болж нэмэгдсэн, харьцуулах хөрс 12.01 → 0.14% буурсан.
- Эрдэжилт, кальци, магни, фосфор, калий: 6 сард кемпийн P₂O₅ = 101.6 мг/кг, 10 сард 0.8% болж буурсан, Ca²⁺ бага зэрэг нэмэгдсэн (13 мг/кг), Mg²⁺ буурсан (7 → 7/6), калийн агууламж нэмэгдсэн (17%). Шимт хөрс Mg²⁺ давамгайл, P₂O₅ өндөр хэвээр байна. Харьцуулах хөрс калийн агууламж өндөр (19%), магни бага байна.
- Ялзмаг (органик бодис): 6 сард кемп 1.01%, 10 сард 1.34% болж бага зэрэг нэмэгдсэн. Шимт хөрс 3.25% → 0.97%, харьцуулах хөрс 2.35% → 1.56% болж органик бодис багассан.
- Ерөнхий дүгнэлт: Хоёр сарын дүнгээс харахад кемпийн хөрс бага зэрэг шүлтлэг, органик бодис дунд зэргийн, кальци ба калийн агууламж нэмэгдсэн, эрдэжилт дунд зэргийн байна. Шимт хөрс магни болон эрдэжилтээр баялаг хэвээр, органик бодис

бага, харьцуулах хөрс шүлтлэг өндөр, калийн агууламж өндөр, магни бага байна. Өөрөөр хэлбэл, кемпийн хөрс эрдэсжилт, органик бодис, хатуулаг дунд зэргийн, шимт хөрс эрдэсжилт өндөр, магни давамгай, харьцуулах хөрс шүлтлэг өндөр, калийн агууламж их байна.

6.5. Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлтүүд

Дээж авсан газар	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Уурхайн карьер	0-10	0,0	32,5	0,0	59,0	20,7	20,0
Тээврийн зам	0-10	54,6	35,0	0,0	79,4	13,8	4,0
ЗДХ							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60

Хүснэгт 13. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ

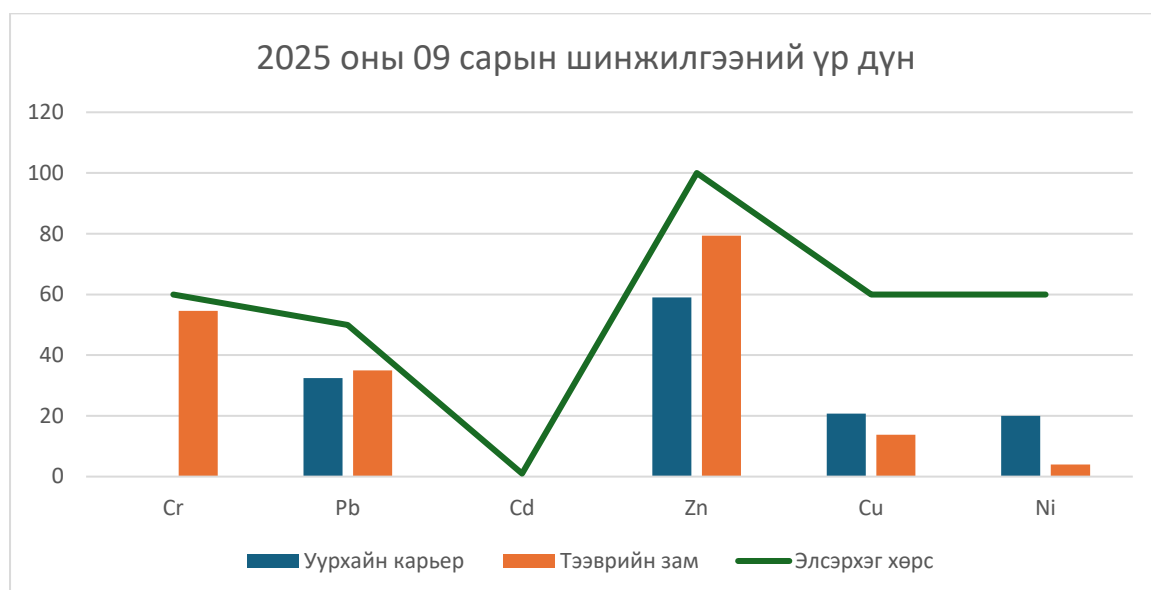
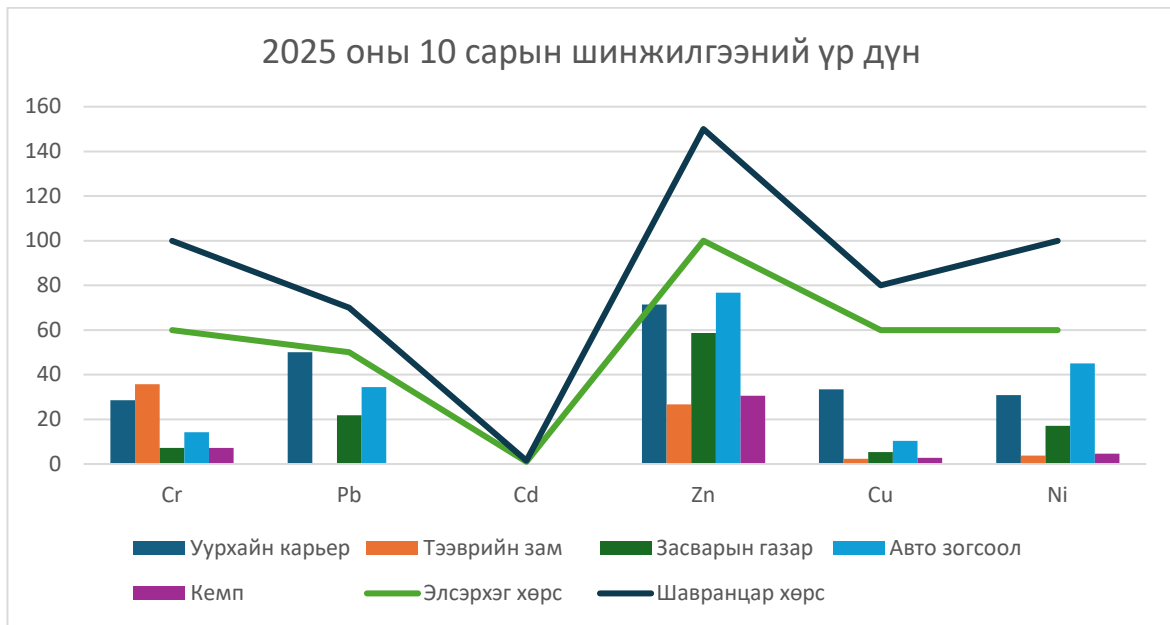

График 10. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний үр дүн

Дээж авсан газар	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Тээврийн зам	0-10	35,7	0	0	26,7	2,4	3,8
Засварын газар	0-10	7,2	21,9	0	58,7	5,4	17,1
Авто зогсоол	0-10	14,3	34,4	0	76,7	10,4	45
Уурхайн карьер	0-10	28,6	50	0	71,4	33,4	30,9
Кемп	0-10	7,2	0	0	30,6	2,7	4,6
ЗДХ							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1,5	150	80	100

Үр дүн

- Тээврийн замын хөрс нь Cr бага зэрэг стандартын дээд хэмжээнд ойр, Pb, Cd, Zn, Cu, Ni бүгд стандартын доод түвшинд буюу харьцангуй аюулгүй байна.
- Харин уурхайн карьерийн хөрсөнд Pb стандартын дээд хэмжээнд хүрч, Zn, Cu, Ni харьцангуй өндөр, Cr болон Cd стандартын доод түвшинд байгаа нь хөрсний бохирдол илүү өндөр байгааг харуулж байна.
- **Ерөнхий дүгнэлт:** Хоёр цэгийг харьцуулбал, тээврийн замын хөрс аюулгүй, бохирдол бага, харин уурхайн карьерийн хөрсөнд металлын бохирдол илүү өндөр бөгөөд аюултай металлын агууламжийг тогтмол хянах шаардлагатай байна.

7. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

7.1. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31.1.6 заалтын дагуу Экологийн паспорт хөтлөх MNS 4219-1994

Экологийн паспортыг MNS 4219:1994 Байгаль орчны хамгаалал Аж ахуй нэгжийн экологийн паспорт Үндсэн дүрэм стандартын дагуу хөтөлдөг болно. /Хавсралтад хавсаргав./

7.2. Уурхайн нийт ажилчдыг гэнтийн ослын даатгалд хамруулах

Гэнтийн ослын даатгалд уурхайн 3 ажилчдыг 30,000,000 төгрөгөөр “Амар” даатгалтай гэрээ байгуулан байгалийн нөлөөлөл, зам тээврийн осол, мал амьтны нөлөөлөл, гуравдагч этгээдийн санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, ахуйн хүрээний хохирлыг даатгалын гэрээгээр хамгаална /Хавсралтад хавсаргав./

8. УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ХЭРХЭН НӨЛӨӨЛЖ БАЙГАА НӨЛӨӨЛӨЛ БОЛОН СӨРӨГ НӨЛӨӨГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭГ ХЭРХЭН АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН, ХЯНАЛТ МОНИТОРИНГИЙН ЯВЦЫГ ТАНИЛЦУУЛАХ

8.1. БОУАӨЯ-д цахим хэлбэрээр илгээх

2025 оны 10 сарын 31-ны өдөр www.eic.mn-д БОМТ-ний биелэлтийн тайланг байршуулсан.

Байгаль орчны менежментийн биелэлтийн тайлан

№	Тайлант он	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн РД	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр	Төслийн нэр	Төслийн байршил	Мэдээний төлөв байдал	Мэдээ илгээсэн огноо, хугацаа
1	2025	5411726	"Экилешия" ХХК	"Жоншт Толгойн хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах" төсөл	Дорноговь аймаг, Айраг сум, Нарт багийн нутагт байрлана.	илгээсэн	2025-10-31 12:19:37

8.1. Орон нутгийн байгаль орчны байцаагч

2025 оны 12 сарын 24-ны өдөр Дорноговь аймгийн Айраг сумын БОАХМ гүйцэтгэлийн хуудсыг урьдчилан хүргүүлж танилцуулсан.

8.2. Аймгийн БОГ-т шинжээчдийн дүнгээр баталгаажна.

2025 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдөр Дорноговь аймгийн Байгаль орчны газраас томилогдсон ажлын хэсэг үйлдвэрийн үйл ажиллагааны байгаль орчинд үзүүлж буй нөлөөлөл, түүнийг бууруулах арга хэмжээ болон хяналт-мониторингийн хэрэгжилтэд үнэлгээ хийж, 2025 оны БОМТ-ийн хэрэгжилтийг танилцуулав.

9. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ЗАРДАЛ

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний задаргаа	Төлөвлөсөн зардал	Биелэлт
1	Сөрөг нөлөөллийн буруулах арга хэмжээ	3,400,000	3,152,000
2	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	2,500,000	2,150,000
3	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,980,000	2,300,000
4	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	-	-
5	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	6,000,000	37,541,000
6	Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-
7	Түүх соелын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2,531,000	2,531,000
9	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	3,500,000	3,450,000
10	Аймаг, сумын орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллагын шаардлагаар хийсэн ажил болон нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	200,000	200,000
Нийт		20,111,000 төг	51,324,000 төг

10. ХАВСРАЛТ

1. ААН гэрчилгээ
2. Тусгай зөвшөөрөл
3. Гэнтийн осол даатгал
4. Хог хаягдлын гэрээ
5. Химийн хортой болон аюултай бодисын хаягдал устгах гэрээ
6. Экологийн паспорт
7. 2025/06/04 SO2 NO2 нийт тоосны шинжилгээ
8. 2025/09/08 Ахуйн бохир усны шинжилгээ
9. 2025/09/08 Шүүрлийн ус 1, 2 шинжилгээ
10. 2025/06/04 Шүүрлийн ус, ундны усны шинжилгээ
11. 2025/10/28 Ундны усны шинжилгээ
12. 2025/06/04 Хөрсний агрохимийн шинжилгээ
13. 2025/09/08 Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ
14. 2025/10/24 Хөрсний хүнд металл, хөрсний химийн шинжилгээ

ААН гэрчилгээ

УБ-2

Монгол Улсын Засгийн газрын
2004 оны 20 дугаар тогтоолоор батлав.

 МОНГОЛ УЛС
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000007111

2010.10.05
/Бүртгэсэн он, сар, өдөр/

9011254020
/Улсын бүртгэлийн дугаар/

5411726
/Регистрийн дугаар/

Экилешия Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
/Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр/

Дүрэм
/Үүсгэн байгуулах баримт бичиг/

Шийдвэр /Шийдвэрийн нэр/	01 /Дугаар/	2010.10.04 он, сар, өдөр
-----------------------------	----------------	-----------------------------

511000 /код/	Гадаад худалдаа /Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл/
809000	Орчуулгын үйлчилгээ
511001	Худалдааны зуучлал
712900	Тоног төхөөрөмжийн түрээс

/код/ /Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл/

Хугацаагүй хугацаа	1 /өшигүүдийн тоо/	1,000.0 /өврийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр/
-----------------------	-----------------------	--

Баянгол, 14-р хороо, 3-р хороолол, 11 - 34 тоот, утас1:91917204, утас2:96067204, факс:

/хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг/

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын
Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн газар
УХАА0153

Тусгай зөвшөөрөл

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР

**АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ**

Дугаар *MV-014111*

Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хуулийн 26 дугаар зүйлийг үндэслэн

<u>Дорноговь</u>	аймаг /хот/-ийн
<u>Айраг</u>	сум /дүүрэг/-ын
<u>Жонш толгой</u>	нэртэй газарт орших
<u>38.41</u>	гектар талбай бүхий уурхайн талбайд

хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9011254020 тоот гэрчилгээтэй “Экилешия” ХХК -д энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 2038.09.05 дуустал хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

ГЕОЛОГИ, УУЛ УУРХАЙН КАДАСТРЫН
ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ФУЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

ДБАТМАГНАЙ

2021 оны 05 сарын 11 өдөр
Улаанбаатар хот

0000545

Гэнтийн ослын даатгал

Даатгалын гэрээний №: 88С2500324
Даатгуулагч: “ЭКИЛЕШИЯ” ХХК

ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭ

2025 оны 02-р сарын 26-ны өдөр

№ 88С2500324

Улаанбаатар хот

Энэхүү “Даатгалын гэрээ” (цаашид “ГЭРЭЭ” гэх)-г Монгол улсын Иргэний хууль, Даатгалын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид үндэслэн

НЭГ ТАЛААС 2804808 тоот регистрийн дугаартай, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Энхтайваны Өргөн Чөлөө, Блю Скай тауэр, 20-р давхар хаягт орших “АМАР ДААТГАЛ” ХХК (цаашид “ДААТГАГЧ” гэх)-ийг төлөөлж андеррайтер албан тушаалтай Лхагвадорж овогтой Амгалан,

НӨГӨӨ ТАЛААС 5411726 тоот регистрийн дугаартай, Баянгол, 1-р хороо, Газар бизнес төв 400 тоот хаягт орших “ЭКИЛЕШИЯ” ХХК (цаашид “ДААТГУУЛАГЧ” гэх)-ийг төлөөлж гүйцэтгэх захирал албан тушаалтай Б.Жаргалсайхан нар харилцан тохиролцож дор дурдсан нөхцөлөөр байгуулав.

Хог хаягдлын гэрээ

БАТЛАВ
АЙРАГ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
С.ГАНБААТАР
2025 оны 03 сарын 17

БАТЛАВ
ЭКИЛЕШИЯ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ
Б.ЖАРГАЛСАЙХАН
ХХК
2025 оны 03 сарын 17

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2025 оны 03 сарын 17

Дугаар 001

Айраг сум

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.6 дахь хэсэг, Ариун цэврийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9.2, 20.1, 20.2 дугаар зүйл, сумын ИТХ-ийн 2019 оны 11-02 тоот тогтоолыг үндэслэв.

Хүний эрүүл мэнд хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилал, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулж эргүүлэн ашиглах, тээвэрлэх булах болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд

Нэг талаас Дорноговь аймгийн Айраг сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж мэргэжилтэн Г.Батмайхант нөгөө талаас “Экилешия” ХХК (регистр дугаар 5411726) уурхайн инженер Г.Очир нар харилцан тохиролцож 2025 оны ахуйн хог хаягдлын гэрээг байгуулав.

Гурав. Төлбөр тооцсон байдал:

Айраг сумын ИТХ-ийн 2020 оны 12 сарын 16 ны өдрийн 02-09 тоот тогтоолын хавсралтын 11-ийн 3-р хүснэгтэнд зааснаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжид ноогдох сарын төлбөр талбай тус бүрт 100 000 төгрөгөөр тооцов.

Сарын төлбөр: 100 000 төгрөг

Жилийн нийт төлбөр: 1,200,000 төгрөг

Дөрөв. Сумын ЗДТГ-ын эрх

Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах

Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасны төлбөрийг төвлөрүүлэх

Иргэд, аж ахуйн нэг, байгууллага хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих

Химийн хортой болон аюултай бодисын хаягдал устгах гэрээ

Б.ЖАРГАЛСАЙХАН

“КЛИН ОЙЛ” ХХК-ийн
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.МӨНХДОРЖ

ХИМИЙН ХОРТОЙ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ХАЯГДАЛ УСТГАХ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ

№

2025 оны 9-р сарын 19-ны өдөр

Улаанбаатар хот

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1. Нэг талаас “Клин Ойл” ХХК /цаашид гүйцэтгэгч гэх/ төлөөлж, Захирал Б.Мөнхдорж нөгөө талаас /цаашид захиалагч гэх/-ыг “Экилешия” ХХК-ийг төлөөлж Байгаль орчны мэргэжилтэн албан тушаалтай И.Цэвэгмэд бид харилцан тохиролцож, Монгол Улсын Иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Байгаль орчны тухай хууль Монгол улсын шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан тушаалаар батлагдсан Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, ашиглах, устгах журам болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн энэхүү гэрээг байгуулав.

1.1. Захиалагч тал нь гэрээнд заасан хугацаанд төлбөрийг төлөх болон байгууллага хоорондын ажлын уялдааг сайжруулж харнушлагыг дээшлүүлж, хамтран ажиллахад оршино.

ХОЁР. ЗАХИАЛАГЧ ТАЛЫН ЭРХ ҮҮРЭГ

2.1. Захиалагч дараах эрхтэй:

2.1.1. Гүйцэтгэгч талаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах эрхтэй,

2.2. Захиалагч дараах үүрэгтэй:

2.2.1. Аюултай хог хаягдлыг Хог хаягдлын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь заалтын дагуу аюултай хог хаягдал савлаж хадгалах сав нэг бүр нь “Аюултай хог хаягдал” гэсэн бичиглэлтэй, стандартаар тогтоосон тэмдэг, тэмдэглэгээтэй байх ба ил харагдахуйц газар тухайн хаягдлын нэр, хуримтлуулж эхэлсэн хугацааг заавал тэмдэглэсэн байх,

2.2.2. Үүссэн аюултай, эрсдэлтэй хог хаягдлыг Хог хаягдлын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх заалтын дагуу тасаг нэгжээс нэг цэгт цуглуулан, зориулалтын түр хадгалах байранд хадгалах,

2.2.3. Хадгалсан хог хаягдлыг хүлээлгэж өгөхдөө бодит хэмжээг бодитоор зөв хэмжих,

2.2.4. Захиалагчийн буруутай үйл ажиллагаанаас үүдэн гүйцэтгэгчийн ажилтан бэртэж гэмтсэн, өртсөн, хордсоноос үүдэн гарах хохирлыг захиалагч бүрэн харнуулага хүлээх,

ГУРАВ. ГҮЙЦЭТГЭГЧ ТАЛЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1. Гүйцэтгэгч дараах эрхтэй:

3.1.1. Захиалагч талаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах эрхтэй,

3.1.2. Хаягдлыг зориулалтын сав баглаа боодолтой, хаяг шошготой, аюултай тэмдэглэгээтэй байхыг шаардах хаяггүй бол хүлээн авахгүй байх эрхтэй,

3.1.3. Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.7 дахь заалтад заасан маягтын дагуу дагалдах бичгийг шаардах зөвөл дагалдах бичиггүй бол хог хаягдлыг хүлээн авахгүй байх эрхтэй

3.2. Гүйцэтгэгч дараах үүрэгтэй:

Экологийн паспорт

MNS 4219 : 1994

АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН ТУХАЙ ЕРӨНХИЙ
МЭДЭЭЛЭЛ

1 дүгээр хүснэгт

Д/Д	Мэдээлийн агууллага	Паспорт бүрдүүлэх үед өөрчлөлт
1	Аж ахуй нэгжийн нэр	Экилешия
2	Харъяалах дээд байгууллага	
3	Аж ахуй нэгжийн хаяг -шуудангийн -холбооны	Дорноговь аймгийн Айраг сумын захирал
4	Удирдлага, холбогдох ажилтны нэр, харилцах утас -дарга -ерөнхий инженер -ерөнхий технологи -БОХ асуудал хариуцсан ажилтан -лаборатори	Удирдлагач - Г. Очир БОМ - Э.Баянцог Менеджер - Р.Бүтэц
5	Харилцах банкны хаяг, дансны дугаар	

2 дугаар хүснэгт

ҮЙЛВЭРЛЭЛИЙН ОБЪЕКТ, ЦЕХ

Д/Д	Үйлдвэрлэлийн объект, цехийн нэр	Бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжих нэгж	Үйлдвэрлэлийн хэмээ
А	1	2	3	4
	Илийн эрүүл содор		м ²	38.41
	Уурхайн камер		м ²	6.76

2025/06/04 SO2 NO2 НИЙТ ТООСНЫ ШИНЖИЛГЭЭ

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар, он /№ : 2025/54
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “ЭКЛИШИЯ” ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Э.Эрдэнэлхам /Лабораторийн инженер/
Сорьцын төрөл, тоо : SO₂-2, NO₂-2, Нийт тоос-2
Хүлээн авсан огноо : 2025.06.04
Сорьцын тодорхойлолт : Дорноговь аймаг, Айраг сум
Шинжилсэн огноо : 2025.06.05
Хуудасны тоо : 1

Үр дүн

№	Дээж авсан цэгийн нэр	Хүхэрлэг хий, SO ₂ мг/м ³	Азотын давхар исэл, NO ₂ мг/м ³	Нийт тоосны агууламж мг/м ³
1	Кемп N 45°40'02.2 E 109°07'50.8	0.009	0.021	0.071
2	Карьер N 45°40'06.2 E 109°07'27.0	0.011	0.048	0.146
ЗДХ	MNS4585:2025	0.450	0.200	0.500

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: Лабораторийн эрхлэгч
Хянаж баталгаажуулсан: ЦУОТХэлтсийн дарга

О.Бат-Оюун
Б.Энхмандал

Хуударлан хэргэлэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

2025/09/08 Ахуйн бохир усны шинжилгээ

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 III/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-22/-4

Захиалагч: “Экилешиа” ХХК
Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг Айраг сум Жоншны уурхай
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 09 сар 08 өдөр
Уст цэгийн төрөл: Ахуйн бохир ус
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	56.00	2.79	33.96	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	6.00	0.49	6.00	HCO ₃ ⁻	1079.00	17.68	72.63
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	210.00	5.92	24.33
K ⁺	40.00	1.03	12.46	SO ₄ ⁻	27.00	0.56	2.31
Na ⁺	90.00	3.91	47.58	NO ₃ ⁻	11.00	0.18	0.73

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: саарал
Үнэр: IV-онцгой үмхий
Булингар: Булингартай
Тунгалаг: Тунгалаг бус
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 1.02 ppt

Ерөнхий хатуулаг: 3.28 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 6.61
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC -2.07 ds/m
TDS: 1.32 ppt

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.7	20
2	Жингэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.33	30
3	Ууссан хүчилтөрөгч	мг/л	0.62	-
4	Зэс /Cu/	мг/л	0.16	1
5	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
6	Никель /Ni/	мг/л	0.11	0.2
7	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.25	0.1
8	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.42	0.3
9	Цайр /Zn/	мг/л	0.11	3
10	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	Илэрсэн	илрээгүй	1 мл-г илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь гүн харилцан гүйцэтгэсэн байна.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ

С.НЯМДАШ MSc
Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 09 САРЫН 22

4

2025/09/08 Шүүрлийн ус 1, 2 шинжилгээ

“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-22/-6

Захиалагч: “Экилешия” ХХК
Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг Айраг сум Жоншны уурхай
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 09 сар 08 өдөр
Уст цэгийн төрөл: шүүрлийн ус-1
Хариуцах утас:
Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	46.00	2.30	18.76	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	92.00	7.57	61.86	HCO ₃ ⁻	584.00	9.57	78.20
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	54.00	1.52	12.45
K ⁺	6.00	0.15	1.26	SO ₄ ⁻	48.00	1.00	8.17
Na ⁺	51.00	2.22	18.13	NO ₃ ⁻	9.00	0.15	1.19
Дүн	195.00	12.24	100.00	Дүн	695.00	12.24	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 890 мг/л
HCO₃⁻-ийн хагасыг хассан анион, катионуудын нийлбэр: 598 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Будингар: Будингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 594 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 9.87 мг-экв/л
/ маш хатуу ус /
Урвалын орчин: pH- 7.37
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
ЕС -1.468 ds/m
TDS: 744 ppm

$$M(0.89) = \frac{HCO_3 \ 78 \ [Cl \ 12 \ SO_4 \ 8]}{Mg \ 62 \ [Ca \ 19 \ Na \ 18]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, III төрлийн цэнгэгдүү буюу харьцангуй эрдэсжилттэй, маш хатуу ус.

Жгч: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ

С.НЯМДАШ MSc
Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-22/-7

Захиалагч: “Экилешия” ХХК

Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг Айраг сум Жоншны уурхай

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 09 сар 08 өдөр

Уст цэгийн төрөл: шүүрлийн ус-2

Харилцах утас:

Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	46.00	2.30	15.49	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	122.00	10.04	67.74	HCO ₃ ⁻	786.00	12.88	86.90
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	48.00	1.35	9.13
K ⁺	7.00	0.18	1.21	SO ₄ ⁻	22.00	0.46	3.09
Na ⁺	53.00	2.31	15.56	NO ₃ ⁻	8.00	0.13	0.87
Дүн	228.00	14.82	100.00	Дүн	864.00	14.82	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{А+К} 1092 мг/л

HCO₃⁻-ийн хагасыг хассан анион,

катионуудын нийлбэр: 699 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 619 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 12.34 мг-экв/л

/ маш хатуу ус /

Урвалын орчин: pH- 7.42

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

ЕС -1.507 ds/m

TDS: 736 ppm

$$M(1.09) = \frac{HCO_3 \ 87 \ [Cl \ 9]}{Mg \ 68 \ [Na \ 16 \ Ca \ 15]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, магниийн бүлэг, III торлийн давсархаг буюу их эрдэсжилттэй, маш хатуу ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно

Нарт ШУУН КОНСАЛТИНГ ХХК

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ

С.НЯМДАШ MSc

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025/06/04 Шүүрлийн ус, ундны усны шинжилгээ

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он /№ : 2025/55
 Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “ЭКЛИШИЯ” ХХК
 Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Э.Эрдэнэлхам /Лабораторийн инженер/
 Сорьцын тоо, төрөл : 2, Ус
 Хүлээн авсан огноо : 2025.06.04
 Сорьцын тодорхойлолт : Дорноговь аймаг, Айраг сум
 Шинжилсэн огноо : 2025.06.09
 Хуудасны тоо : 1

Үр дүн

№	Сорьцын үзүүлэлтүүд	Ундны ус N 45°40'02.2 E 109°07'50.8	Шүүрлийн ус N 45°40'02.2 E 109°07'50.8	MNS 0900:2018
1	Усан орчин /pH/	8.09	7.11	6.5-8.5
2	Цахилгаан дамжуулах чанар /EC/ $\mu\text{S}/\text{cm}/$	1254	289000	-
3	Кальцийн ион /Ca/ мг/л	65.3	81.8	100
4	Магнийн ион /Mg/ мг/л	39.8	111.6	30
5	Натри+Калийн ион /Na+K/ мг/л	58	407.3	-
6	Сульфатын ион /SO ₄ / мг/л	143.8	213.6	500
7	Хлорын ион /CL/ мг/л	76.6	95.7	350
8	Гидрокарбонатын ион /HCO ₃ / мг/л	225.8	1366.8	-
9	Эрдэсжилт мг/л	609.3	2276.8	-
10	Хатуулаг экв/л	6.53	13.26	7.0
11	Жинлэгдсэн бодис	Илр	Илр	-
12	Перманганатын исэлдэх чанар мг/л	2.1	0.3	-
13	Аммонийн азот /NH ₄ / мг/л	0.02	0.10	1.5
14	Нитритийн азот /NO ₂ / мг/л	0.003	0.000	1
15	Нитратийн азот /NO ₃ / мг/л	8.72	1.10	50
16	Эрдэс фосфор /PO ₄ ³⁻ / мг/л	0.032	0.001	3.5
17	Фтор /F/ мг/л	0.65	-	0.7-1.5
18	Төмөр /Fe/ мг/л	0.01	0.04	0.3

Тайлбар: Илр -илрээгүй

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: Лабораторийн эрхлэгч
Хянаж баталгаажуулсан: ЦУОТХэлтсийн дарга

О.Бат-Оюун
Б.Энхмандал

Хуульбэрлэн хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

2025/10/28 Ундны усны шинжилгээ

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/11-04

Захиалагч: “Экилешия” ХХК
Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг Айраг сум Жоншны уурхай
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 10 сар 28 өдөр
Уст цэгийн төрөл: ундны ус
Харилцах утас:

1. Аргын стандарт: MNS1097:2023, MNS ISO 7888:1999, MNS ISO 9297:2005,

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	38.00	1.90	21.76	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	65.00	5.35	61.38	HCO ₃ ⁻	336.00	5.51	63.20
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	78.00	2.20	25.25
K ⁺	3.00	0.08	0.88	SO ₄ ⁻	39.00	0.81	9.33
Na ⁺	32.00	1.39	15.98	NO ₃ ⁻	12.00	0.19	2.22
Дүн	138.00	8.71	100.00	Дүн	465.00	8.71	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 603 мг/л
HCO₃⁻-ийн хагасыг хассан анион, катионуудын нийлбэр: 435 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 374 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 7.25 мг-экв/л
/ хатуу ус /
Урвалын орчин: pH- 7.78
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
ЕС -0.897 ds/m
TDS: 443 ppm

$$M(0.60) = \frac{HCO_3 \ 63 \ Cl \ 25 \ [SO_4 \ 9]}{Mg \ 61 \ [Ca \ 22 \ Na \ 16]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, III төрлийн цэнгэгдүү буюу ихэвчлэр эрдэсжилттэй, хатуу ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc
Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

1

2025/06/04 Хөрсний агрохимийн шинжилгээ

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар, он /№ : 2024/56
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : “ЭКЛИШИЯ” ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Э.Эрдэнэлахам /Лабораторийн инженер/
Сорьцын төрөл, тоо : Хөрс агрохими-3
Хүдээн авсан огноо : 2025.06.04
Сорьцын тодорхойлолт : Дорноговь аймаг, Айраг сум
Шинжилсэн огноо : 2025.06.10-17
Хуудасны тоо : 1

Үр дүн

№	Цэгийн нэр	pH	Чийг %	Нитратын азот /NO ₃ / мг/кг	Сульфат /SO ₄ / мг/кг	Фосфор /P ₂ O ₅ / мг/кг	Амникийн азот /NH ₄ / мг/кг	Ялзмаг Mg/кг
1	Кемп N 45°40'02.2 E 109°07'50.8	8.01	0.44	22.70	67.1	101.60	15.14	1.01
2	Шимт хөрс N 45°40'07.4 E 109°07'28.2	8.19	0.15	5.30	43.9	50.54	21.52	3.25
3	Харьцуулах хөрс N 45°41'40.2 E 109°04'55.9	6.82	0.50	12.01	77.6	116.66	14.49	2.35

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн: Лабораторийн эрхлэгч О.Бат-Оюун
Хянаж баталгаажуулсан: ЦУОТХэлтсийн дарга Б.Энхмандал

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

2025/09/08 Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-16/2

Захиалагч: “Экилешия” ХХК
Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг, Айраг сум, Жоншны уурхай
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 09 сар 08 өдөр
Шинжилгээ хийсэн огноо: 09 сарын 16

1. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Ct	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Уурхайн карьер	0-10	0.0	32.5	0.0	59.0	20.7	20.0
Тээврийн зам	0-10	54.6	35.0	0.0	79.4	13.8	4.0
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД: (Хүнд металлуудыг -хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН ХУУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

2025/10/24 Хөрсний хүнд металл, хөрсний химийн шинжилгээ

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/11-03/3

Захиалагч: “Экилешия” ХХК
Дээж авсан цэг: Дорноговь аймаг, Айраг сум, жоншны уурхай
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 10 сар 24 өдөр
Шинжлэгээ хийсэн огноо: 11 сарын 03

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Солбицрх сууриуд, мг-экв/100 г		Шөм тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ⁻²	Mg ⁻²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Тээврийн зам											
1	0-10	7.50	0.042	0.099	1.16	0.64	0.35	9	6	1.3	15
Уурхайн карьер											
2	0-10	7.70	0.139	0.332	0.81	1.76	1.32	10	16	1.9	9
Шивт хөрсний овоолго											
3	0-10	8.18	0.153	0.364	0.97	2.08	1.46	11	13	2.3	9
Кемп											
4	0-10	8.31	0.042	0.099	1.34	0.00	0.35	13	7	0.8	17
Харьгуулах хөрс											
5	0-10	8.31	0.021	0.049	1.56	0.32	0.14	12	6	1.7	19

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Тээврийн зам								
1	0-10	7.3	64.0	12.6	8.6	2.1	5.4	16.1
Уурхайн карьер								
2	0-10	0.9	47.0	25.6	10.9	6.5	9.1	26.5
Шивт хөрсний овоолго								
3	0-10	1.9	47.2	24.6	13.8	3.8	8.7	26.3
Кемп								
4	0-10	6.9	67.0	11.5	6.3	3.4	4.9	14.6
Харьгуулах хөрс								
5	0-10	5.1	67.3	12.9	7.2	2.1	5.4	14.7

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Тээврийн зам	0-10	35.7	0.0	0.0	26.7	2.4	3.8
Засварын цэг	0-10	7.2	21.9	0.0	58.7	5.4	17.1
Алто зогсоол	0-10	14.3	34.4	0.0	76.7	10.4	45.0
Уурхайн карьер	0-10	28.6	50.0	0.0	71.4	33.4	30.9
Кемп	0-10	7.2	0.0	0.0	30.6	2.7	4.6

Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019

2025 ОНЫ 11 САРЫН 03 4